

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας

ΠΟΡΙΣΜΑ

Θέμα:

**ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ τ. ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΡΓΑΤΟΎΠΑΛΛΗΛΩΝ
ΜΕΤΑΛΛΟΥ
(τ. Ε.Τ.Ε.Μ.)**

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Μαρία Μητροσύλη
Επιστήμονες: Σπυριδούλα Καλαντζή, Αθανάσιος Γρίβας,
Ζήνα Ασημακοπούλου, Παναγιώτης Τσακανίκας
Μίλτος Παύλου

ΑΘΗΝΑ 2000

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
A.	ΤΟ Ε.Τ.Ε.Μ.: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΒΛΕΦΘΕΙΣΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΟΥ	6
	1. Η λειτουργία του τέως Ε.Τ.Ε.Μ.....	6
	1.1. Η ίδρυση του Ε.Τ.Ε.Μ.....	6
	1.2. Δυσλειτουργίες.....	6
	1.3. Διαδικασία έκδοσης συνταξιοδοτικών αποφάσεων πριν την κατάργηση και συγχώνευση του Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.....	9
	1.4. Η συγχώνευση του κλάδου συντάξεων του Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.....	12
	α. Νομικό πλαίσιο και στόχοι.....	12
	β. Σχέδιο Άμεσης Εφαρμογής για τη Βελτίωση της Απόδοτικότητας και Παραγωγικότητας των Υπαλλήλων του τ. Ε.Τ.Ε.Μ.....	13
	1.5. Η διαδικασία έκδοσης συνταξιοδοτικής απόφασης ασφαλισμένων του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. όπως αναμορφώθηκε μετά το ν. 2676/99.....	13
	α. Για αιτήσεις συνταξιοδότησης που είχαν υποβληθεί πριν από την κατάργηση και συγχώνευση του Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.....	13
	β. Για αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβλήθηκαν μετά την έναρξη ισχύος του ν. 2676/99.....	16
	2. Ασφαλισμένοι – συνταξιούχοι.....	16
	3. Στελέχωση.....	17
	4. Αρχείο.....	19
	5. Διαπιστώσεις.....	28
B.	Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΟ τ. Ε.Τ.Ε.Μ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ.....	29
	1. Οι αναφορές πολιτών που υποβλήθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη.....	29
	2. Οι ενέργειες διαμεσολάβησης του Συνηγόρου του Πολίτη.....	33
	2.1. Πριν τη συγχώνευση με το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.....	33
	2.2. Μετά τη συγχώνευση με το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.....	33
	2.2.1. Πρώτο στάδιο διαμεσολάβησης.....	33

2.2.2. Δεύτερο στάδιο διαμεσολάβησης.....	34
2.2.3. Τρίτο στάδιο διαμεσολάβησης.....	39
2.4. Διαπιστώσεις.....	40
Γ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	43
1. Οργανωτικά προβλήματα.....	43
2. Συνεργασία με το Συνήγορο του Πολίτη.....	44
Δ. ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ	46

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 6 του ιδρυτικού νόμου του Συνηγόρου του Πολίτη, (ν. 2477/97), ο Συνήγορος του Πολίτη συντάσσει πόρισμα το οποίο γνωστοποιεί στον καθ'ύλην αρμόδιο υπουργό και τις αρμόδιες υπηρεσίες. Περαιτέρω σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 6 του π.δ. 273/99, «Όταν μέσα από την έρευνα ευρύτερου αριθμού αναφορών εμφανίζονται κοινά χαρακτηριστικά αναποτελεσματικότητας, κακοδιοίκησης, χαμηλής ποιότητας παρεχόμενων προς τον πολίτη υπηρεσιών, ο Συνήγορος του Πολίτη εξετάζει συνολικά με τους αρμόδιους φορείς την επίλυση των διαφορών αυτών, προτείνοντας συγχρόνως αλλαγές οργανωτικές, λειτουργικές, στον τρόπο παροχής των υπηρεσιών και επικοινωνίας με τους πολίτες καθώς και την τυχόν αναγκαία αντίστοιχη νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση, που θα επιτρέψει, κατά το δυνατό, την εξάλειψη των φαινομένων αυτών και τη βελτίωση της σχέσης του κράτους με τους πολίτες».

Αφορμή για τη σύνταξη αυτού του πορίσματος αποτελεί ο μεγάλος αριθμός αναφορών που κατατέθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη και αφορούσαν φαινόμενα κακοδιοίκησης στο Επικουρικό Ταμείο Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (Ε.Τ.Ε.Μ.). Αυτά είχαν ως συνέπεια, τόσο την παραβίαση του συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλιση (άρθρο 12), όσο και των αρχών της νομιμότητας, της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του πολίτη/ ασφαλισμένου.

Από τον Οκτώβριο του 1998 μέχρι το Δεκέμβριο του 2000, η Αρχή έλαβε 297 αναφορές που αφορούσαν το τέως Ε.Τ.Ε.Μ. Λόγω του ευρύτερου αριθμού των αναφορών ο Συνήγορος του Πολίτη ομαδοποίησε, διερεύνησε σε βάθος και παρακολούθησε στενά την πορεία έκβασής τους. Το μεγαλύτερο μέρος των αναφορών σχετιζόταν με καθυστέρηση για την έκδοση συνταξιοδοτικής απόφασης, που πολύ συχνά έφθανε τα έξι χρόνια.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ξεκίνησε συστηματική επαφή με τη διεύθυνση του ταμείου με στόχο την αναζήτηση των αιτιών της καθυστέρησης στην έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων και την αξιολόγηση των επιπτώσεων της νομοθετικής αλλαγής που έλαβε χώρα με το ν. 2676/99. Με τον παραπάνω νόμο ο κλάδος σύνταξης του ΕΤΕΜ, συγχωνεύεται στο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών, που λειτουργεί στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.) και το Ε.Τ.Ε.Μ. μετονομάζεται σε Ταμείο Προνοίας Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (ΤΑ.Π.Ε.Μ.). Τέλος συνίσταται Τοπικό Υποκατάστημα Ι.Κ.Α. στον Πειραιά με αποκλειστική αρμοδιότητα τη διεκπεραίωση των εκκρεμοτήτων του συγχωνευόμενου κλάδου του Ε.Τ.Ε.Μ.

Η διάρκεια και η συχνότητα της επικοινωνίας μεταξύ του Συνηγόρου του Πολίτη και της διεύθυνσης του τέως Ε.Τ.Ε.Μ. (τ. Ε.Τ.Ε.Μ.), ιδιαίτερα κατά τη φάση μετάβασης και αλλαγών του ταμείου, έδωσε πλούσιο υλικό για μελέτη, τόσο ενός σύγχρονου φαινομένου κακοδιοίκησης, όσο και της συνεργασίας της Αρχής με τη διοίκηση. Προϊόν αυτής της συνεργασίας αποτελεί το πόρισμα αυτό.

Το πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη, συντάσσεται τη χρονική στιγμή κατά την οποία σύμφωνα με το ν. 2676/99, θα έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί η

εκκαθάριση όλων των εκκρεμών υποθέσεων του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. Στόχο έχει (α) να συμβάλει με τις διαπιστώσεις - προτάσεις του στην άρση της παθογένειας που εμφάνισε το ταμείο και κληροδότησε στο τοπικό υποκατάστημα Ι.Κ.Α. Πειραιά και κατ' επέκταση στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ., (β) να επιστήσει την προσοχή των αρμοδίων στο παρατεινόμενο πρόβλημα κακοδιοίκησης του υποκαταστήματος που οφείλεται κυρίως στη διατήρηση του ίδιου ανθρώπινου δυναμικού, στην κληρονομιά του αρχείου και σε άλλες δομικές δυσλειτουργίες και που δεν αναιρείται από μεμονωμένες ατομικές πρωτοβουλίες οσοδήποτε σημαντικές, αξιολογες και εποικοδομητικές, όπως αυτή του νυν διευθυντή του υποκαταστήματος κου. Α. Οικονόμου. Τέλος, (γ) αποσκοπεί στην προβολή του ολοένα εντονότερα διαφαινόμενου κινδύνου επανάληψης παρόμοιων φαινομένων καθυστέρησης σε σχέση με αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβλήθηκαν μετά τη συγχώνευση του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.

A. ΤΟ Ε.Τ.Ε.Μ.: ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΒΛΕΦΘΕΙΣΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΟΥΣ

1. Η λειτουργία του Ε.Τ.Ε.Μ.*

1.1. Η ίδρυση του Ε.Τ.Ε.Μ.

Το Επικουρικό Ταμείο Εργατούπαλλήλων Μετάλλου (Ε.Τ.Ε.Μ.) ιδρύθηκε με το ν.δ. της 5/11.11.35 (Φ.Ε.Κ. 539 Α'), με την επωνυμία «*Επικουρικό Ταμείο Εξόδου Γερόντων και Ανικάνων Εργατών Μετάλλου*». Στη συνέχεια θεσπίστηκε σειρά νόμων και διατάξεων που στόχο είχαν να ρυθμίσουν θέματα λειτουργίας του. Ο σημαντικότερος από αυτούς ήταν ο ν. 1384/83 (Φ.Ε.Κ. Α' 106), με τον οποίο επεκτάθηκε η αρμοδιότητά του και διευρύνθηκαν οι ασφαλιστές ειδικότητες, με αποτέλεσμα να αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των ασφαλισμένων (βλέπε πίνακα 1 και γράφημα 1). Στις ασφαλιστές ειδικότητες προστέθηκαν οι εργατοτεχνίτες και οι υπάλληλοι που απασχολούνταν, ανεξάρτητα από την ειδικότητα και το είδος της προσφερόμενης εργασίας, στις καθαρά μεταλλουργικές επιχειρήσεις, καθώς και τα πρόσωπα που παρείχαν εξαρτημένη εργασία με την ειδικότητα του εφαρμοστή, торναδόρου μετάλλων, σιδηρουργού, σωληνουργού, λεβητοποιού κ.λπ.

Το ταμείο παρείχε στους ασφαλισμένους του όλες τις βασικές προβλεπόμενες κοινωνικοασφαλιστικές παροχές, όπως σύνταξη γήρατος, σύνταξη αναπηρίας από νόσο ή από εργατικό ατύχημα, σύνταξη θανάτου, εφάπαξ οικονομικό βοήθημα και λοιπές παροχές (έξοδα κηδείας, επίδομα αεροθεραπείας κ.ά.).

1.2. Δυσλειτουργίες

Σταδιακά το ταμείο εμφάνισε δυσλειτουργίες, που εντοπίστηκαν κυρίως στη διαδικασία για την έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων, η οποία υπερέβαινε συχνά τα έξι χρόνια. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρασχέθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη από το Ι.Κ.Α., κατά τη συνάντηση κλιμακίου της Αρχής με την υποδιοικητή κα Χαρισίου το 1999, φαίνεται ότι η μεγαλύτερη καθυστέρηση στην επεξεργασία των εκκρεμών υποθέσεων του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. εμφανίστηκε στη Διεύθυνση Ασφάλισης και Εσόδων (Τμήμα Μητρώου Ασφαλισμένων και Εργοδοτών) (πίνακας 2). Συγκεκριμένα, στο Τμήμα Μητρώου Ασφαλισμένων στις 08.04.1999 εκκρεμούσαν 15.045 συνταξιοδοτικές υποθέσεις. Μικρότερος, αλλά ιδιαίτερα σημαντικός, ήταν και ο αριθμός των υποθέσεων που εκκρεμούσαν στο Τμήμα Απονομής Σύνταξης της Διεύθυνσης Συντάξεων και Παροχών (πίνακας 3), οι οποίες συνολικά ανέρχονταν σε 5.070. Δηλαδή, συνολικά εκκρεμούσαν στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ. περί τα 20.000 αιτήματα απονομής συντάξεων, εκ των οποίων 2.760 αφορούσαν

* Στη συνέχεια του κειμένου το Ε.Τ.Ε.Μ. θα αναφέρεται ως τέως Ε.Τ.Ε.Μ. (τ. Ε.Τ.Ε.Μ.) διότι με το νόμο 2676/1999 καταργήθηκε και συγχωνεύτηκε στο ΙΚΑ-ΤΕΑΜ.

αιτήματα απονομής συντάξεων αναπηρίας, δηλαδή ατόμων με ιδιαίτερα προβλήματα υγείας. Στους πίνακες 2 και 3 απεικονίζονται με λεπτομέρειες, οι εκκρεμείς συνταξιοδοτικές υποθέσεις, οι οποίες στις 8-4-1999 εκκρεμούσαν για περισσότερα από 6-7 έτη.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Σχέση συνταξιούχων προς ασφαλισμένους στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ. 1982 – 1999

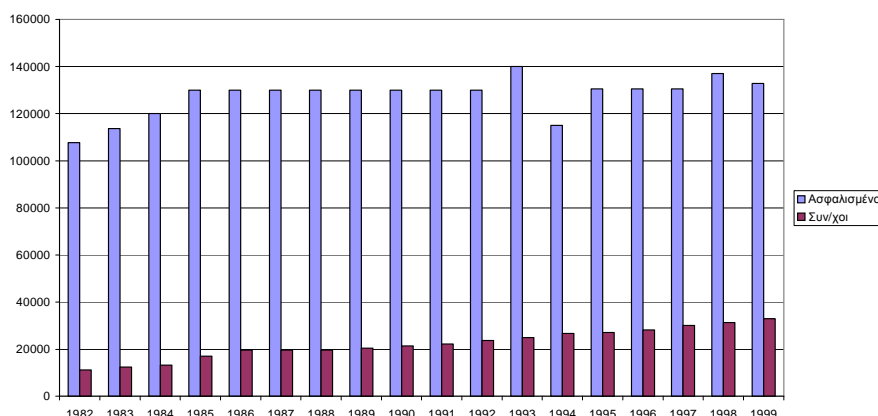
	Ασφαλισμένοι	Συνταξιούχοι	Σχέση συνταξιούχων προς ασφαλισμένους
1982	107.673	11.220	1:9,60
1983	113.673	12.466	1:9,12
1984	120.000	13.176	1:9,11
1985	130.000	17.056	1:7,62
1986	130.000	19.614	1:6,63
1987	130.000	19.590	1:6,64
1988	130.000	19.557	1:6,65
1989	130.000	20.440	1:6,36
1990	130.000	21.377	1:6,08
1991	130.000	22.195	1:5,86
1992	130.000	23.646	1:5,50
1993	140.000	24.967	1:5,61
1994	115.000	26.679	1:4,31
1995	130.484	27.185	1:4,80
1996	130.484	28.197	1:4,63
1997	130.484	30.021	1:4,35
1998	137.000	31.402	1:4,36
1999	132.900	31.374	1:4,24

Πηγή: Κοινωνικοί Προϋπολογισμοί Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων ετών 1986, 1992, 1996, 1998, 1999

ΠΡΟΣΟΧΗ: Όλα τα στοιχεία αναφέρονται στην 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους με εξαίρεση αυτά του 1999, τα οποία ανάγονται στα υπάρχοντα στοιχεία την 31.08.1998.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Εξέλιξη Συνταξιούχων και Ασφαλισμένων Ε.Τ.Ε.Μ.: 1982 –1999

ΠΙΝΑΚΑΣ 2**Τμήμα Μητρώου Ασφαλισμένων: εκκρεμείς υποθέσεις**

Αιτία Έτος	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Σύνολο
Γήρας	1	5	27	712	968	988	1.597	1.353	1.338	312	7.301
Αναπηρία		1	14	269	339	370	347	287	345	81	2.053
Θάνατος	1	3	2	93	111	104	133	103	129	32	711
Διαδοχική		1	1	81	122	126	886	1.142	1.713	232	4.304
Προαιρετική				5	5	5	1	4	7	1	28
Βεβ Χρ. Ασφ ¹			54	76	40	47	39	11	5	2	648
Σύνολο	2	384	98	1.236	1.585	1.640	3.003	2.900	3.537	660	15.045

Πηγή: Ι.Κ.Α./ Τοπικό Υποκατάστημα Πειραιά (8-4-1999)

ΠΙΝΑΚΑΣ 3**Τμήμα Απονομής Σύνταξης: εκκρεμείς υποθέσεις**

Αιτία Έτος	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Εκκρ Εγκ. ² 8-4-99	Εκκρ. Απον. ³ 8-4-99	Σύνολο
Γήρατος	120	70	137	514	452	265	217	150	80	35	10	190		2.240
Αναπηρίας	90	32	48	158	110	72	43	32	17			105		707
Θανάτου		10	22	57	44	7	21	11	5	3		21		201
Παρ. Αναπ ⁴ .										38	73	25		136
Θαν. Συντ ⁵ .										178	65	35		278
Περ. Επιδ. ⁶												50	436	486
Ομογ. ⁷													102	102
Ενστάσεις													170	170
Χρ. Εισηγ. ⁸													150	150
Ελεγ. Υπ. ⁹													600	600
Σύνολο	210	112	207	729	606	344	281	193	102	254	148	426	1.458	5.070

Πηγή: Ι.Κ.Α./ Τοπικό Υποκατάστημα Πειραιά (8-4-1999)

¹ Βεβαίωση χρόνου ασφάλισης

² Εκκρεμείς εγκριτικές αποφάσεις

³ Εκκρεμείς απονομηθείσες αποφάσεις

⁴ Παρατάσεις αναπηρίας

⁵ Θάνατος συνταξιούχου

⁶ Περικοπές οικογενειακού επιδόματος

⁷ Ομογενείς

⁸ Χρεωμένες σε εισηγητή

⁹ Έλεγχο αποφάσεων από τον προϊστάμενο της Υπηρεσίας

1.3. Διαδικασία έκδοσης συνταξιοδοτικών αποφάσεων πριν την κατάργηση του Ε.Τ.Ε.Μ. και τη συγχώνευσή του στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.

Η διαδικασία έκδοσης συνταξιοδοτικών αποφάσεων που ακολουθείτο από το τ. Ε.Τ.Ε.Μ. ήταν εξαιρετικά πολύπλοκη και επικαλυπτόμενη. Η ακριβής διαδικασία έκδοσης συνταξιοδοτικής απόφασης αποτυπώνεται στο διάγραμμα 1. Το συνταξιοδοτικό αίτημα περνούσε διαδοχικά και αλληπάλληλα από τα ακόλουθα τμήματα:

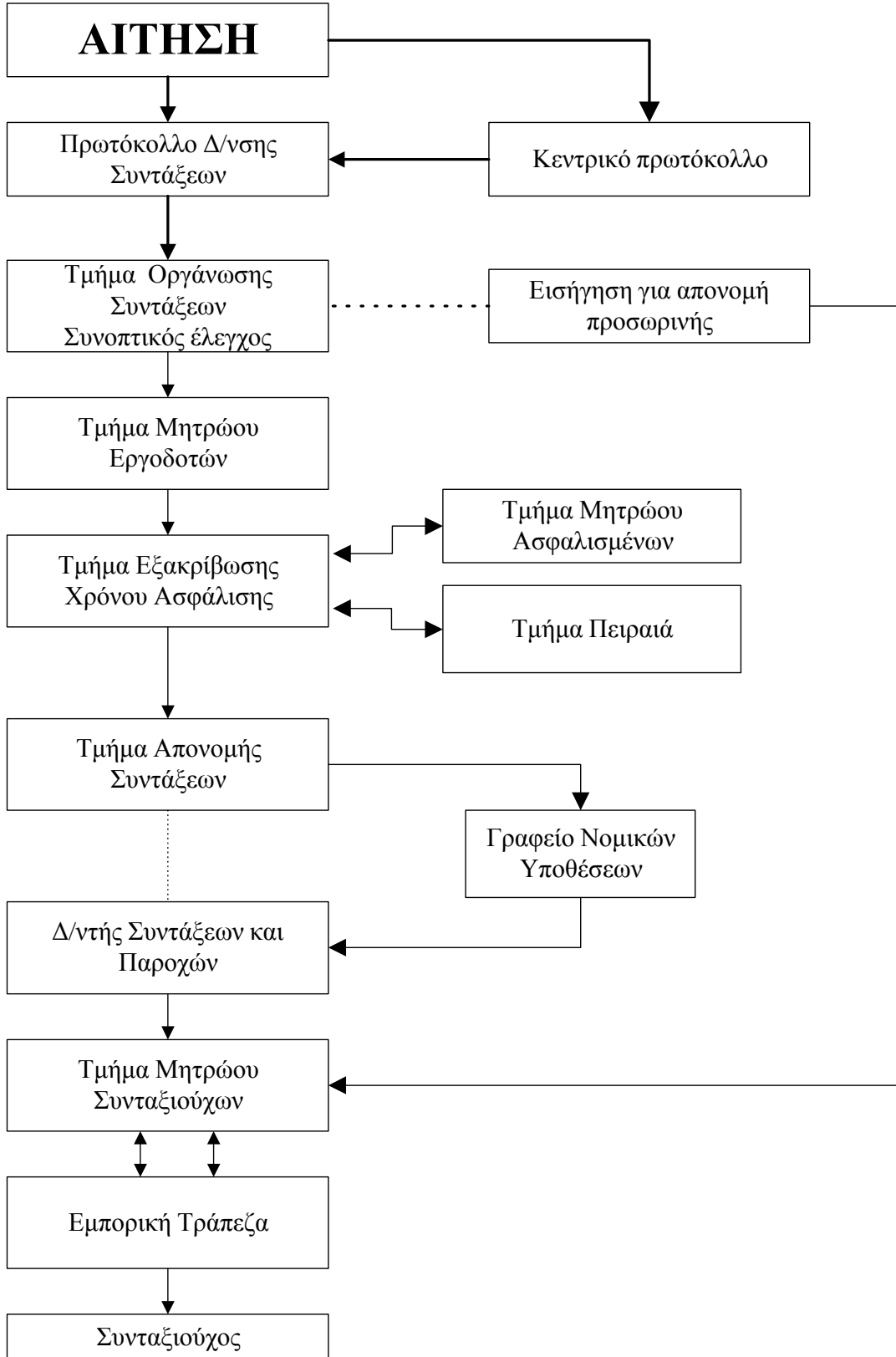
- ◆ κεντρικό πρωτόκολλο και πρωτόκολλο διεύθυνσης συντάξεων,
- ◆ τμήμα οργάνωσης συντάξεων και ενημέρωσης όπου γινόταν έλεγχος της απόφασης συνταξιοδότησης από τον κύριο φορέα ασφάλισης του αιτούντα και κρινόταν το αίτημα για την καταβολή προσωρινής σύνταξης,
- ◆ τμήμα μητρώου εργοδοτών όπου γινόταν έλεγχος των ημερομισθίων με βάση τις εργοδοτικές καταστάσεις,
- ◆ τμήμα εξακρίβωσης χρόνου ασφάλισης (τρεις φορές) όπου γινόταν σύγκριση των στοιχείων από τις εργοδοτικές καταστάσεις, τις σχετικές βεβαιώσεις των εργοδοτών και από το βιβλιάριο του ασφαλισμένου,
- ◆ τμήμα Πειραιά (περιφερειακή υπηρεσία τ. Ε.Τ.Ε.Μ.) για τις περιπτώσεις που τα στοιχεία δεν επαρκούσαν για θεμελίωση δικαιώματος όπου γινόταν περαιτέρω οικονομικός έλεγχος των επιχειρήσεων του λεκανοπεδίου,
- ◆ τμήμα μητρώου ασφαλισμένων όπου εκδιδόταν απόφαση προαιρετικής ασφάλισης σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν θεμελίωνε δικαίωμα
- ◆ τμήμα απονομής συντάξεων όπου γινόταν εισήγηση για τη συνταξιοδοτική απόφαση,
- ◆ γραφείο νομικών υποθέσεων για νομικό έλεγχο,
- ◆ διευθυντής συντάξεων και παροχών για τελικό έλεγχο και υπογραφή της απόφασης,
- ◆ τμήμα μητρώου συνταξιούχων απ' όπου δινόταν η εντολή για πληρωμή στο δικαιούχο μέσω της Εμπορικής Τράπεζας.

Με το διάγραμμα της ροής των εργασιών, δεν κρίνουμε σκόπιμο να ασχοληθούμε περαιτέρω διότι αυτό έχει εκτενώς σχολιαστεί και από την Έκθεση του Σώματος Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης του έτους 1998.

Η έκδοση προσωρινών συντάξεων (διάγραμμα 1 και πίνακας 4), δηλαδή η καταβολή μέρους της αναλογούσας σύνταξης, αποτέλεσε ένα βασικό μέτρο για την αντιμετώπιση της έντονης δυσαρέσκειας που εκδηλώθηκε λόγω της μεγάλης καθυστέρησης που παρουσιάστηκε κατά την έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων. Για την έκδοση προσωρινής σύνταξης, απαιτείτο έγκριση από το Διοικητή του ταμείου για την κατ' εξαίρεση προώθηση της υπόθεσης. Κατά τον έλεγχο που διεξήγαγε το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης (1998) διαπιστώθηκε ότι σε ποσοστό που κυμαινόταν μεταξύ 32% και 51,5% των φακέλων που προωθούνταν κατ' εξαίρεση, δεν υπήρχαν επαρκή δικαιολογητικά που να εξηγούν τους λόγους που προτάχθηκαν κάποιες αιτήσεις έναντι άλλων.

Η έκδοση προσωρινών συντάξεων προκάλεσε σωρεία προβλημάτων. Τα προβλήματα αυτά οφείλονταν στο γεγονός ότι κάθε χορηγούμενη σύνταξη υποβαλλόταν σε διπλό έλεγχο καθώς και στο ότι κάθε συνταξιοδοτικός φάκελος είχε διπλό διοικητικό κόστος, αφού εξεταζόταν από την υπηρεσία,

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
Ροή διεκπεραίωσης συνταξιοδοτικών
αιτημάτων στο τέως Ε.Τ.Ε.Μ.

τόσο κατά την έκδοση της προσωρινής συνταξιοδοτικής απόφασης, όσο και κατά το χρόνο της οριστικής διεκπεραίωσής του.

Για τα προβλήματα που παρουσίαζε η συγκεκριμένη διαδικασία αξίζει να υπογραμμισθούν τα εξής:

α) κανένας δεν ελάμβανε το εφάπαξ βοήθημα, παρά μόνον όταν καθοριζόταν η πλήρης σύνταξή του,

β) για την έκδοση των προσωρινών συντάξεων, δεν υπήρχαν σαφή και αντικειμενικά κριτήρια, τα οποία εφαρμόζονταν σε όλες ανεξαιρέτως τις περιπτώσεις,

γ) δεν υπήρχε ειδική μέριμνα για τους δικαιούχους που έχρηζαν ιδιαίτερης προστασίας, όπως τα άτομα με ειδικές ανάγκες, δικαιούχοι με κοινωνικά προβλήματα (χήρα με τρία ανήλικα παιδιά) ή άτομα με σοβαρά προβλήματα υγείας (καρκινοπαθείς τελικού σταδίου κ.λπ.),

δ) υπήρχαν περιπτώσεις όπου πολίτες ελάμβαναν προσωρινή σύνταξη επί αρκετά έτη, πλην όμως κατά τον τελικό και οριστικό έλεγχο των συνταξιοδοτικών υποθέσεων, διαπιστώνονταν ότι δεν θεμελιώναν δικαίωμα για να λάβουν σύνταξη. Κατά συνέπεια ήταν υποχρεωμένοι να επιστρέψουν το σύνολο των συντάξεων που έλαβαν ως αχρεωστήτως καταβληθείσες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Τμήμα Οργάνωσης Συντάξεων και Ενημέρωσης: αποφάσεις προσωρινών συντάξεων

1993	1994	1995	1996	1997	Σύνολο
2.402	1.454	557	697	2.911	8.021

Πηγή: Έκθεση Επιθεώρησης Ελέγχου Σ.Ε.ΕΛ.Δ.Δ. (Απρίλιος 1998)

1.4. Η συγχώνευση του κλάδου συντάξεων του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.

α. Νομικό πλαίσιο και στόχοι

Η δυσλειτουργία του ταμείου, αλλά και η έντονη δυσαρέσκεια των ασφαλισμένων είχε ως απόρροια την παρέμβαση του νομοθέτη με τη θέσπιση του άρθρου 25 του ν. 2676/99 «*Οργανωτική και λειτουργική αναδιάρθρωση των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις*». Με τη διάταξη αυτή επιχειρήθηκε, στο πλαίσιο της γενικότερης προσπάθειας εκσυγχρονισμού του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος, να αντιμετωπιστεί μεταξύ άλλων το πρόβλημα της δυσλειτουργίας του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. με τη συγχώνευση του κλάδου σύνταξης του στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ.1 του άρθρου 25 του ν. 2676/99, «*Ο Κλάδος Σύνταξης του Επικουρικού Ταμείου Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (Ε.Τ.Ε.Μ.), που συστάθηκε με το ν.δ. της 5/11.11.35 (Φ.Ε.Κ. 539 Α'), συγχωνεύεται στον Τομέα Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών, που λειτουργεί στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.)*».

Το Επικουρικό Ταμείο Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (Ε.Τ.Ε.Μ.) μετονομάζεται σε Ταμείο Προνοίας Εργατοϋπαλλήλων Μετάλλου (ΤΑ.Π.Ε.Μ.) και διέπεται από τη νομοθεσία του Κλάδου Πρόνοιας του μετονομαζόμενου ταμείου, εφαρμοζόμενων των διατάξεων των παραγράφων 2, 3 και 4 του άρθρου 1 του ν. 2335/95 (Φ.Ε.Κ. 185 Α').

Συνιστάται Τοπικό Υποκατάστημα Ι.Κ.Α. στον Πειραιά με αποκλειστική αρμοδιότητα τη διεκπεραίωση των εκκρεμοτήτων του συγχωνευόμενου κλάδου του Ε.Τ.Ε.Μ., που θα υφίστανται κατά την ημερομηνία της συγχώνευσης.

Το συνιστώμενο Υποκατάστημα θα αποτελείται από τα εξής τμήματα:

- Απονομής Σύνταξης
- Εσόδων
- Μητρώου ασφαλισμένων
- Πληρωμών Συντάξεων
- Γραμματείας

Οι αρμοδιότητες και η στελέχωση των τμημάτων αυτών καθορίζονται με απόφαση του διοικητή του Ι.Κ.Α., που θα εκδοθεί εντός μηνός από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Η λειτουργία του Υποκαταστήματος αρχίζει από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και λήγει την 31.12.2000. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων δύναται να παραταθεί η λειτουργία αυτού εφόσον κριθεί απαραίτητο.

Στο Υποκατάστημα αυτό συνιστάται Τοπική Διοικητική Επιτροπή του Ι.Κ.Α., εφαρμοζόμενων αναλόγως των διατάξεων του β.δ. 11-5-/26.2.1954 (Φ.Ε.Κ. 134 Α'), όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 13 του ν. 825/78 (Φ.Ε.Κ. 189 Α') και ισχύει. Έργο της επιτροπής θα είναι η εξέταση των

*εκκρεμών ενστάσεων ενώπιον του Διοικητικού Συμβουλίου του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. και των ενστάσεων επί συνταξιοδοτικών αποφάσεων του αρμοδίου οργάνου του Υποκαταστήματος».**

Ο ν. 2676/99 θέτει δύο στόχους: α) τη συγχώνευση του κλάδου συντάξεων του Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. (ο κλάδος πρόνοιας εντάσσεται στο Τ.Α.Π.Ε.Μ.) και β) τη διεκπεραίωση των εκκρεμών υποθέσεων του συγχωνευομένου κλάδου συντάξεων του Ε.Τ.Ε.Μ. που είχαν συσσωρευτεί μέχρι την ημερομηνία της συγχώνευσης και με χρονικό ορίζοντα την 31.12.00.

β. Σχέδιο άμεσης εφαρμογής για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και παραγωγικότητας των υπαλλήλων του τ. Ε.Τ.Ε.Μ.

Για την υλοποίηση του ν. 2676/99, η διεύθυνση του Ι.Κ.Α. συνέταξε το «Σχέδιο Άμεσης Εφαρμογής για τη Βελτίωση της Αποδοτικότητας και Παραγωγικότητας των Υπαλλήλων του Ε.Τ.Ε.Μ.», στο οποίο συγκεκριμενοποιήθηκαν τόσο οι στόχοι όσο και τα μέσα αναδιοργάνωσης του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. Η αναδιοργάνωση στηρίχθηκε κυρίως στους ακόλουθους άξονες:

- Στην προσπάθεια ορθολογικότερης κατανομής του προσωπικού αλλά και της ροής εργασιών (κατάργηση του τμήματος Οργάνωσης Συντάξεων, Ενημέρωσης κ.λπ.).
- Στη σύσταση Ομάδων Έργου με συγκεκριμένη διάρκεια και αντικείμενο. Οι επικεφαλές των Ομάδων Έργου θα προέρχονταν από το στελεχιακό δυναμικό του Ι.Κ.Α.
- Στην αναδιαμόρφωση των εσωτερικών διαδικασιών και εντύπων (κατάργηση υπηρεσιακών σημειωμάτων και προσπάθεια δημιουργίας υπηρεσίας «μιας στάσης»).
- Στην προώθηση συστήματος βελτίωσης της απόδοσης του προσωπικού (αξιολόγηση της απόδοσης του προσωπικού, κίνητρα για επιπρόσθετη παραγωγικότητα).
- Στην τοποθέτηση στελεχών από το Ι.Κ.Α. ως υπευθύνων στα τμήματα Μητρώου Ασφαλισμένων και Πληρωμών Συντάξεων.
- Στην προώθηση δράσεων με στόχο την αλλαγή διοικητικής κουλτούρας, όπως ημερίδων με στόχο την επιμόρφωση των υπαλλήλων και την ευαισθητοποίησή του προσωπικού σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί.

1.5. Η διαδικασία έκδοσης συνταξιοδοτικής απόφασης ασφαλισμένων του τ. Ε.Τ.Ε.Μ., όπως αναμορφώθηκε μετά το ν. 2676/99

α. Για αιτήσεις συνταξιοδότησης που είχαν υποβληθεί πριν από την κατάργηση και συγχώνευση του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.

Η διαδικασία έκδοσης συνταξιοδοτικής απόφασης μετά την έναρξη ισχύος του ν. 2676/99, όπως καταγράφηκε κατά την επιτόπια έρευνα από κλιμάκιο του Συνηγόρου του Πολίτη, είναι η ακόλουθη (διάγραμμα 2):

* Στη συνέχεια του κειμένου το τ. Ε.Τ.Ε.Μ θα αναφέρεται ως υποκατάστημα ΙΚ.Α Πειραιά.

- ◆ βεβαιώνεται ο χρόνος ασφάλισης του αιτούντα από το τμήμα μητρώου εργοδοτών και το τμήμα μητρώου ασφαλισμένων,
- ◆ εκδίδεται η συνταξιοδοτική απόφαση από το τμήμα απονομής συντάξεων,
- ◆ γίνεται ανακαθορισμός της συνταξιοδοτικής απόφασης σύμφωνα με το πλαίσιο λειτουργίας του ΙΚΑ-TEAM και διαβιβάζεται στα υποκαταστήματα του ΙΚΑ του τόπου διαμονής των συνταξιούχων για εκτέλεση από το τμήμα πληρωμών συντάξεων.

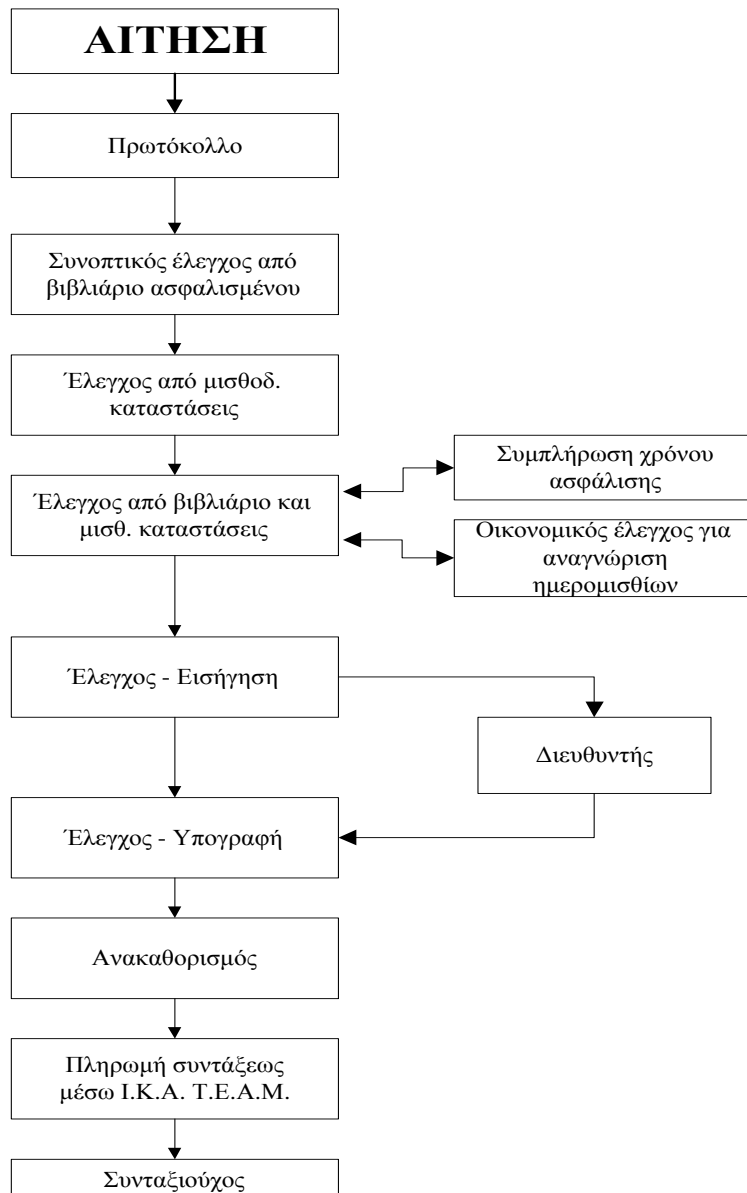
Συγκριτικά οι αλλαγές που έλαβαν χώρα σε σχέση με την προηγούμενη διαδικασία είναι οι ακόλουθες:

- 1) Το τμήμα οργάνωσης συντάξεων, ενημέρωσης και εξακρίβωσης ασφάλισης ενσωματώθηκε στο τμήμα μητρώου.
- 2) Καταργήθηκε η έκδοση προσωρινής σύνταξης.
- 3) Προστέθηκε η διαδικασία ανακαθορισμού των συντάξεων.

Από τα διαγράμματα 1 και 2 φαίνεται ότι μετά τη συγχώνευση η διαδικασία έκδοσης συνταξιοδοτικής απόφασης απλοποιήθηκε.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

Ροή διεκπεραίωσης συνταξιοδοτικών αιτημάτων υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Πειραιά

β. Για αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβλήθηκαν μετά την έναρξη ισχύος του ν. 2676/99

Μετά την έναρξη ισχύος του ν. 2676/99, οι ασφαλισμένοι του συγχωνευθέντος κλάδου του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. διέπονται από τις διατάξεις του ιδρυτικού νόμου και του καταστατικού του Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο ασφαλισμένος συναλλάσσεται πλέον με το κατά τόπο κατοικίας ή διαμονής υποκατάστημα του Ι.Κ.Α. Οι ασφαλισμένοι του τ. Ε.Τ.Ε.Μ., μετά την 1 Μαρτίου 1999, υποβάλλουν την αίτηση συνταξιοδότησης στα τοπικά υποκαταστήματα του Ι.Κ.Α. Μετά την υποβολή της σχετικής αίτησης, αυτή διαβιβάζεται στο υποκατάστημα του Ι.Κ.Α. Πειραιά για την ανακεφαλαίωση των ημερομισθίων εργασίας. Αυτό σημαίνει ότι, και μετά την ψήφιση του νέου νόμου, η βασική πηγή άντλησης πληροφοριών για την έκδοση συνταξιοδοτικής απόφασης παραμένει το αρχείο του τ. Ε.Τ.Ε.Μ., το οποίο δεν έχει αποκεντρωθεί και δεν ακολουθεί τον ασφαλισμένο στο τοπικό υποκατάστημα του Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ στο οποίο ανήκει. Το αρχείο αυτό θα συνεχίσει και στο μέλλον να αποτελεί τη μοναδική πηγή νομιμοποίησης των καταβληθεισών ασφαλιστικών εισφορών για την έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων που αφορούν όλους τους ασφαλισμένους στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ.

Μετά το πέρας του ελέγχου νομιμοποίησης του χρόνου ασφάλισης και καταβολής των εισφορών, το υποκατάστημα Ι.Κ.Α. Πειραιά εκδίδει τη σχετική βεβαίωση χρόνου ασφάλισης, η οποία διαβιβάζεται στα κατά τόπους υποκαταστήματα του Ι.Κ.Α. που είναι αρμόδια για την έκδοση της συνταξιοδοτικής απόφασης.

2. Ασφαλισμένοι – συνταξιούχοι

Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύονται στον κοινωνικό προϋπολογισμό του έτους 1999, τα ασφαλιζόμενα πρόσωπα στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ., μέχρι τις 31.08.98, ήταν 132.900 ενώ οι συνταξιούχοι του ταμείου ανέρχονταν σε 31.374. Από αυτούς, 16.076 ελάμβαναν συντάξεις λόγω γήρατος, 6.061 λόγω αναπηρίας και 9.237 λόγω θανάτου. Ο αριθμός των ασφαλισμένων στο ταμείο τα τελευταία 18 έτη αυξήθηκε κατά ποσοστό 23,4%, ενώ ο αριθμός των συνταξιούχων κατά ποσοστό 179,6%. Η δε σχέση των συνταξιούχων προς τους ασφαλισμένους μειώθηκε από 1:9,60 το 1982 σε 1:4,24 το 1999, δηλαδή υποδιπλασιάστηκε. Η εξέλιξη της σχέσης αυτής, η οποία αποτελεί προϊόν της εξέλιξης του αριθμού των συνταξιούχων και του αριθμού των ασφαλισμένων, καλείται ωρίμανση του ταμείου (πίνακας 1 και γράφημα 1).

Από αυτά τα στοιχεία, γίνεται εμφανές ότι από το 1982 έως το 1999 η εργασία του τμήματος συντάξεων πολλαπλασιάστηκε, λόγω της αύξησης του αριθμού των συνταξιούχων.

3. Στελέχωση

Στο τμήμα αυτό παρατίθενται στοιχεία σχετικά με το ανθρώπινο δυναμικό του ταμείου. Σύμφωνα με τον κοινωνικό προϋπολογισμό του έτους 1999, το προσωπικό που εργαζόταν στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ. το 1998 ήταν 256 άτομα (δύο από αυτά σε απόσπαση). Σύμφωνα με στοιχεία της έκθεσης του Σ.Ε.ΕΛ.Δ.Δ. (1998), από το προσωπικό αυτό 151 άτομα εργάζονταν στην κεντρική υπηρεσία και 106 άτομα στελέχωναν τις περιφερειακές υπηρεσίες του ταμείου. Αν ληφθεί υπόψη το εύρος των αρμοδιοτήτων της κεντρικής υπηρεσίας (έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων, τήρηση μητρώου ασφαλισμένων και εργοδοτών, θέματα υπαγωγής, καταβολή εφάπαξ, υγειονομικές και άλλες παροχές) σε σύγκριση με αυτές των περιφερειακών υπηρεσιών (έλεγχος επιχειρήσεων, παραλαβή και διαβίβαση αιτημάτων) η κατανομή του προσωπικού μεταξύ κέντρου και περιφέρειας φαίνεται ανορθολογική. Σημειώνεται επίσης ότι οι ελεγχόμενες επιχειρήσεις βρίσκονται συγκεντρωμένες, κατά ένα μεγάλο ποσοστό, στο λεκανοπέδιο Αττικής.

Είναι αξιοσημείωτο ότι από το σύνολο του προσωπικού μόνο 109 υπάλληλοι είχαν τίτλους σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ από αυτούς μόνο 52 υπηρετούσαν στην κεντρική υπηρεσία. Η πρόοδος και η κατανομή του αριθμού των εργαζομένων στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ. παρουσιάζεται αναλυτικά στους πίνακες 5, 6 και 7 και στο γράφημα 2.

Οι μισοί περίπου υπάλληλοι της κεντρικής υπηρεσίας είχαν ως αποκλειστική ασχολία την έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων. Συγκεκριμένα, κατά το έτος 1993, από το σύνολο των 107 υπαλλήλων της κεντρικής υπηρεσίας οι 53 ασχολούνταν με συντάξεις (49,5% επί του συνόλου), το 1995 από το σύνολο των 83 υπαλλήλων οι 38 ασχολούνταν με συντάξεις (45,7% επί του συνόλου), ενώ το έτος 1997 από το σύνολο των 148 υπαλλήλων οι 73 ασχολούνταν με συντάξεις (49,3% επί του συνόλου) (πίνακας 8). Η συγκέντρωση σημαντικού αριθμού υπαλλήλων της κεντρικής υπηρεσίας στη διεύθυνση συντάξεων δεν ήταν, παρόλα αυτά, αρκετή για την ομαλή διεκπεραίωση των συνταξιοδοτικών αιτημάτων. Και αυτό γιατί υπήρχαν άλλα δομικά προβλήματα όπως αυτό του αρχείου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

Προσωπικό που υπηρετεί στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ.

Έτη	Μόνιμο	Με σύμβαση	Νομ. Σύμβ.	Υπηρ. Προς.	Αποσπασμένοι	Σύνολο	Σε απόσπαση
1986	162	1	3	4	3	173	
1992	107	37	2	4	0	150	
1996	104	43	2	0	0	149	
1998	217	43	1			261	1
1999	212	41	1	0	0	254	2

Πηγή: Κοινωνικοί Προϋπολογισμοί Υπουργείου Υγείας Πρόνοιας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων ετών 1986, 1992, 1996, 1998, 1999

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Κάλυψη θέσεων προσωπικού τ. Ε.Τ.Ε.Μ. Έτος 1997

ΥΠΗΡΕΤΟΥΝΤΕΣ					
	ΠΕ	ΤΕ	ΔΕ	ΥΕ	Σύνολο
Κεντρική Υπηρεσία	26	26	86	12	150
Νομική Υπηρεσία	1				1
Περιφερειακές Υπηρεσίες	21	35	48	2	106
Σύνολο	48	61	134	14	257

Πηγή: Έκθεση Επιθεώρησης Ελέγχου, Σ.Ε.Λ.Ε.Δ.Δ., (Απρίλιος 1998)

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

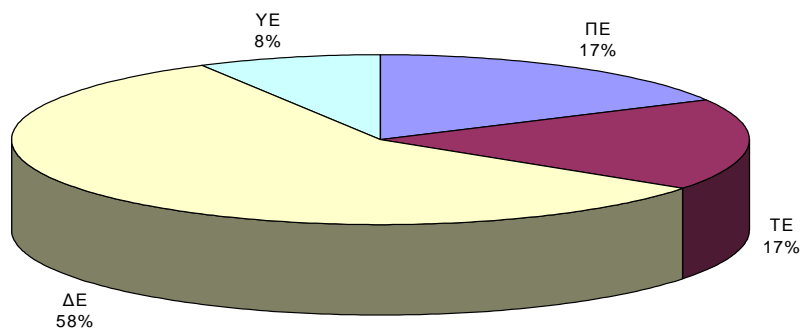
Αριθμός υπηρετούντων υπαλλήλων ανά Δ/ση στην Κ.Υ. του τ. Ε.Τ.Ε.Μ.

Διευθύνσεις	1993	1994	1995	1996	1997
Συντάξεων	53	42	38	64	73
Ασφάλισης	29	22	21	45	40
Οικονομικού	15	13	14	15	15
Διοικητικού	10	11	10	16	20
Σύνολο	107	88	83	140	148

Πηγή: Έκθεση Επιθεώρησης Ελέγχου Σ.Ε.Λ.Ε.Δ.Δ., (Απρίλιος 1998)

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

Κατανομή στελεχών Ε.Τ.Ε.Μ. ανά εκπαιδευτική βαθμίδα κατά την πρόσληψη

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Αριθμός υπηρετούντων υπαλλήλων ανά Δ/ση στην Κ.Υ. του τ. Ε.Τ.Ε.Μ.

Διευθύνσεις	1993	1994	1995	1996	1997
Συντάξεων	53	42	38	64	73
Ασφάλισης	29	22	21	45	40
Οικονομικού	15	13	14	15	15
Διοικητικού	10	11	10	16	20
Σύνολο	107	88	83	140	148

Πηγή: Έκθεση Επιθεώρησης Ελέγχου Σ.Ε.ΕΛ.Δ.Δ., (Απρίλιος 1998)

4. Αρχείο *

Το αρχείο περιέχει όλα τα κρίσιμα στοιχεία για την έκδοση συνταξιοδοτικής απόφασης. Συγκεκριμένα, περιέχει:

- ♦ Το μητρώο εργοδοτών στο οποίο είναι καταγεγραμμένοι όλοι οι εργοδότες, των οποίων οι εργαζόμενοι ασφαλιζονταν σύμφωνα με το νόμο στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ.
- ♦ Το μητρώο ασφαλισμένων στο οποίο είναι καταγεγραμμένοι όλοι οι ασφαλισμένοι από άμεσο και έμμεσο δικαίωμα.
- ♦ Το μητρώο καταβολής ασφαλιστικών εισφορών εργοδοτών και εργαζομένων.

Τα τρία κρίσιμα αυτά στοιχεία είναι καταγεγραμμένα σε συγκεντρωτικές καταστάσεις. Οι καταστάσεις αυτές ταξινομούνται κατ' αρχήν γεωγραφικά (ανά νομό) σύμφωνα με την έδρα της επιχείρησης του εργοδότη, στη συνέχεια ανά εργοδότη και τέλος περιλαμβάνουν αναλυτική κατάσταση καταβολής εισφορών όλων των εργαζομένων της κάθε επιχείρησης ή εργοδότη. Όπως φαίνεται από τα παραπάνω, στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ. δεν τηρούνταν ατομικοί φάκελοι για κάθε ασφαλισμένο.

Ο συγκεκριμένος τρόπος τήρησης του αρχείου καθιστά τη συγχώνευση του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. και την έκδοση των συνταξιοδοτικών αποφάσεων από τα κατά τόπους υποκαταστήματα του Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. δυσχερή. Και αυτό γιατί, η διαδικασία ελέγχου, με τα μέχρι σήμερα δεδομένα, είναι δυνατή αποκλειστικά με τη χρήση του συγκεκριμένου αρχείου.

Εκτός από τη λογική της τήρησης των πληροφοριών, προβλήματα δημιουργεί και η κατάσταση στην οποία βρίσκεται το αρχείο. Συγκεκριμένα, οι καταστάσεις αποτελούνται από χειρόγραφα ανάτυπα διπλοτύπων, και άρα

* Το αρχείο καλείται κατ' ευφημισμόν έτσι γιατί στη πραγματικότητα αποτελεί τη βάση πληροφοριών για την έκδοση των συνταξιοδοτικών αποφάσεων. Δεν είναι ανενεργό.

είναι δυσανάγνωστες. Επιπλέον, η παρέλευση χρόνων και η κακή συντήρησή τους (υγρασία, λεκέδες κ.λπ.) επιτείνουν το πρόβλημα. Το αρχείο δε βρίσκεται σε ενιαίο χώρο αλλά είναι τοποθετημένο σε διαφορετικά σημεία, γεγονός που κάνει τη πρόσβαση σε αυτό δύσκολη. Τέλος, ο χώρος αρχειοθέτησης είναι ανεπαρκέστατος για τον όγκο του αρχείου. Η κακή κατάσταση στην οποία βρίσκεται το αρχείο αποτυπώνεται στις παρακάτω φωτογραφίες. Η φωτογράφιση έγινε από τους ειδικούς επιστήμονες του Συνηγόρου του Πολίτη κατά τη διάρκεια επιτόπιας έρευνας.

Η ανορθολογική ταξινόμηση και χωροθέτηση του αρχείου αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί τη βασική αιτία καθυστέρησης στη διαδικασία επιβεβαίωσης της καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών και συνεπώς στη διαδικασία έκδοσης της συνταξιοδοτικής απόφασης.

Το αρχείο του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. όπως τηρείται στο υποκατάστημα Ι.Κ.Α. Πειραιά.

5. Διαπιστώσεις

Από τη μέχρι τώρα ανάλυση προκύπτει ότι τέσσερις είναι οι βασικές παράμετροι που συντέειναν στην προβληματική λειτουργία του τ. Ε.Τ.Ε.Μ.. Αυτές είναι: (α) η ανορθολογική διαδικασία έκδοσης συνταξιοδοτικών αποφάσεων (βλέπε Α.1.3), (β) η ωρίμανση του ταμείου (βλέπε Α.2), (γ) η ποιοτικά ανεπαρκής στελέχωση και η κατανομή των υπαλλήλων μεταξύ κεντρικής διοίκησης και περιφερειακών υπηρεσιών (βλέπε Α.3) και (δ) το αρχείο (βλέπε Α.4). Διαπίστωση του Συνηγόρου του Πολίτη είναι ότι η όλη δυσλειτουργία που εμφανίστηκε στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ. οφείλεται κυρίως στην τέταρτη παράμετρο, δηλαδή την τήρηση του αρχείου.

Είναι σαφές ότι η ακολουθούμενη διοικητική διαδικασία ήταν εσφαλμένη. Θα έπρεπε να είχε δημιουργηθεί σχέδιο ταχείας διεκπεραίωσης των συνταξιοδοτικών αποφάσεων. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να γίνουν μετακινήσεις όλων των υπαλλήλων που υπηρετούσαν σε περιφερειακές υπηρεσίες του ταμείου, προκειμένου να αντιμετωπισθεί ο μεγάλος αριθμός εκκρεμοτήτων. Αυτή θα ήταν μία λύση χωρίς περαιτέρω οικονομική επιβάρυνση του ταμείου και κυρίως προς όφελος των πολιτών.

Β. ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ ΣΤΟ τ. Ε.Τ.Ε.Μ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

1. Οι αναφορές πολιτών που υποβλήθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη

Από την έναρξη λειτουργίας του (1-10-1998) ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε συνολικά 297 αναφορές που αφορούσαν το τ. Ε.Τ.Ε.Μ. και αναδείκνυαν φαινόμενα κακοδιοίκησης που σχετιζόνταν με τη διοικητική δράση του ταμείου. Συγκεκριμένα, κατά τους τρεις τελευταίους μήνες του έτους 1998 υποβλήθηκαν 10 αναφορές, το έτος 1999 155 αναφορές, ενώ το έτος 2000 κατατέθηκαν 132 νέες αναφορές (πίνακας 9 και γράφημα 3).

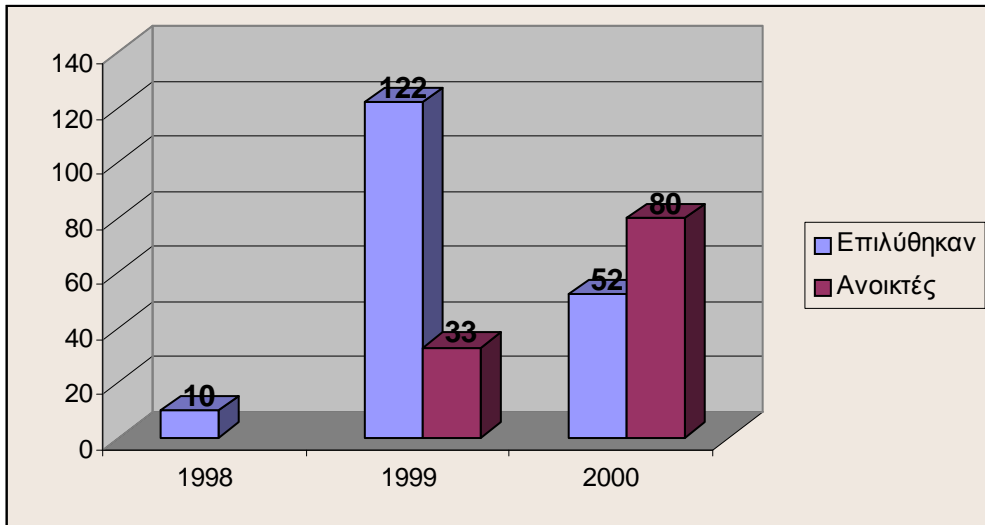
Η ανάλυση που ακολουθεί αφορά τις αναφορές που υποβλήθηκαν τα έτη 1999 και 2000. Η κατανομή των αναφορών σε σχέση με το είδος της παροχής περιγράφεται στο γράφημα 4. Το 88,4% του συνόλου των αναφορών αναφέρεται σε συντάξεις γήρατος, σε αντίθεση με όλες τις άλλες χορηγούμενες από το τ. Ε.Τ.Ε.Μ. συντάξεις, για τις οποίες οι αναφορές είναι πολύ λίγες τόσο σε αριθμό όσο και σε αντίστοιχο ποσοστό.

Τα κύρια προβλήματα κακοδιοίκησης που διαπιστώθηκαν κατά τη διερεύνηση των αναφορών συνδέονται: α) με τις καθυστερήσεις στην έκδοση απόφασης, ποσοστό 96,7% επί του συνόλου των υποθέσεων που αφορούν το τ. Ε.Τ.Ε.Μ., β) με τις καθυστερήσεις καταβολής των ήδη απονεμηθεισών παροχών ή απάντησης σε συγκεκριμένα αιτήματα (18,7% και 22% αντίστοιχα) και γ) με περιπτώσεις όπου παρατηρήθηκε ελλιπής ή ανύπαρκτη πληροφόρηση από την πλευρά του ταμείου (14,3%) ενώ σε μικρότερο αριθμό αναφορών εντοπίστηκε παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης, παράβαση ή μη εφαρμογή διατάξεων νόμου, κακή συμπεριφορά υπαλλήλων και ελλιπής ή ανύπαρκτη αιτιολογία διοικητικών πράξεων. Σχηματικά η κατανομή των αναφορών σχετικά με τα προβλήματα κακοδιοίκησης παρουσιάζεται στο γράφημα 5.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9				
Κατανομή και εξέλιξη αναφορών ανά έτος υποβολής και έτος επίλυσης				
Υποθέσεις Ε.Τ.Ε.Μ. που υποβλήθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη				
Έτος Υποβολής στο Συνήγορο του Πολίτη	Σύνολο	Έτος Επίλυσης		Εκκρεμείς την 31/12/2000
		1999	2000	
1998	10	0	10	0
1999	155	53	69	33
2000	132	----	52	80
Γενικά σύνολα	297	53	131	113

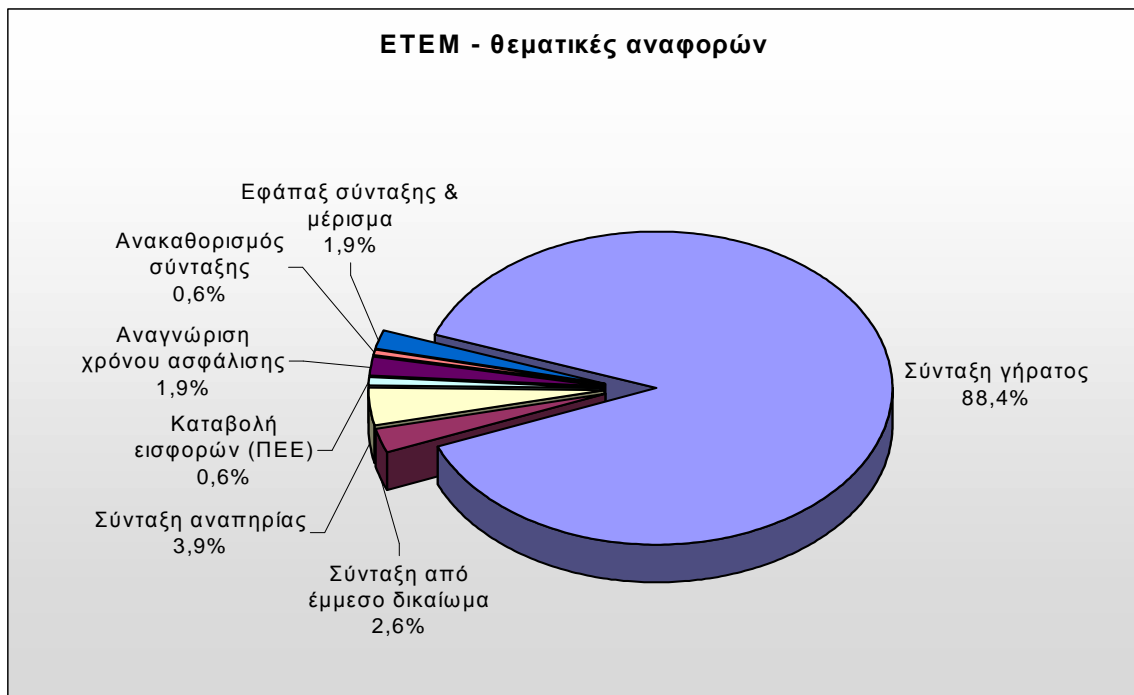
ΓΡΑΦΗΜΑ 3

Κατανομή και εξέλιξη αναφορών ανά έτος υποβολής

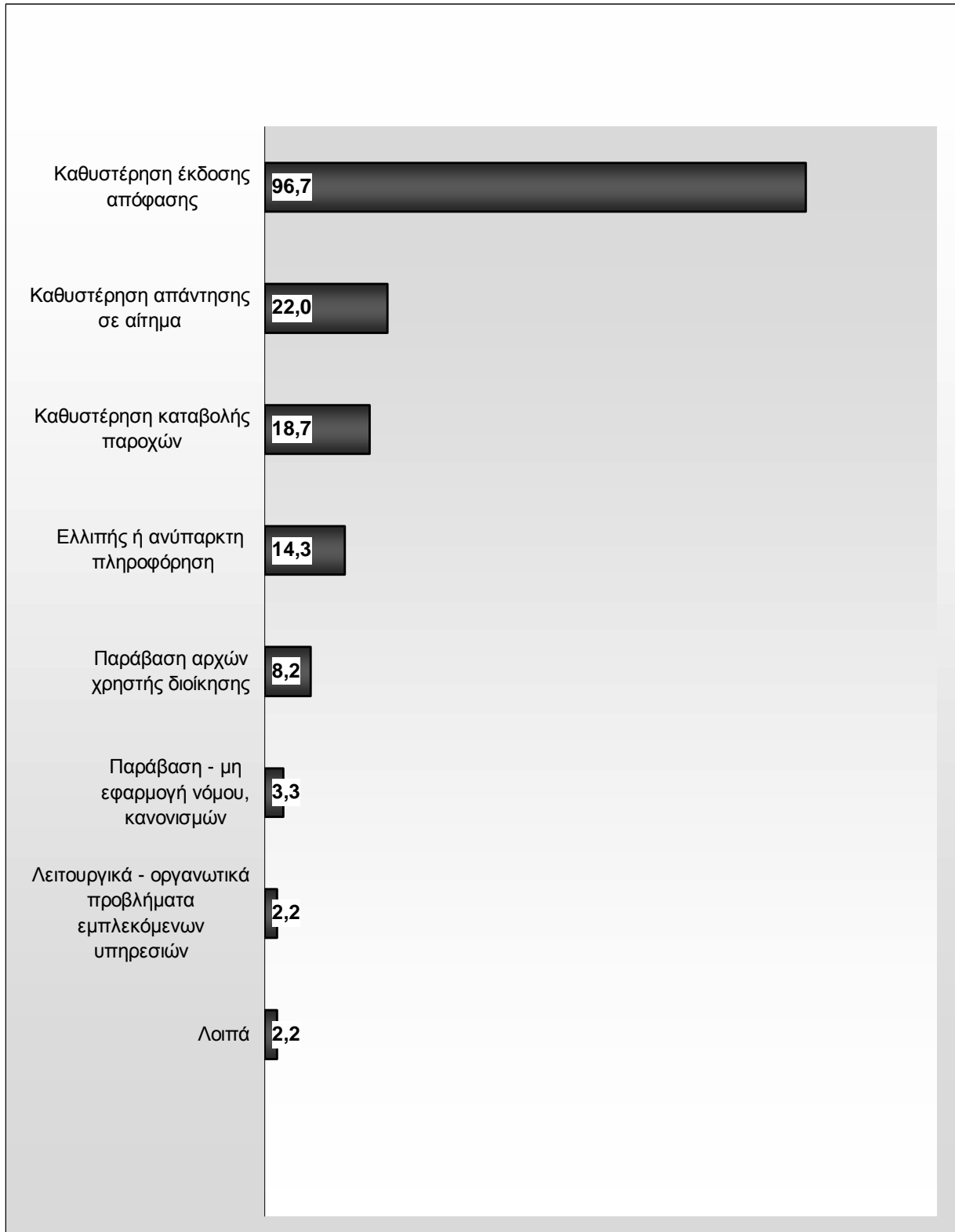
ΓΡΑΦΗΜΑ 4

Κατανομή των αναφορών που υποβλήθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη τα έτη 1999, 2000 σε σχέση με το είδος της παροχής

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

Ποσοστιαία κατανομή των αναφορών σχετικά με τα προβλήματα από τη διοικητική δράση του Ε.Τ.Ε.Μ.*

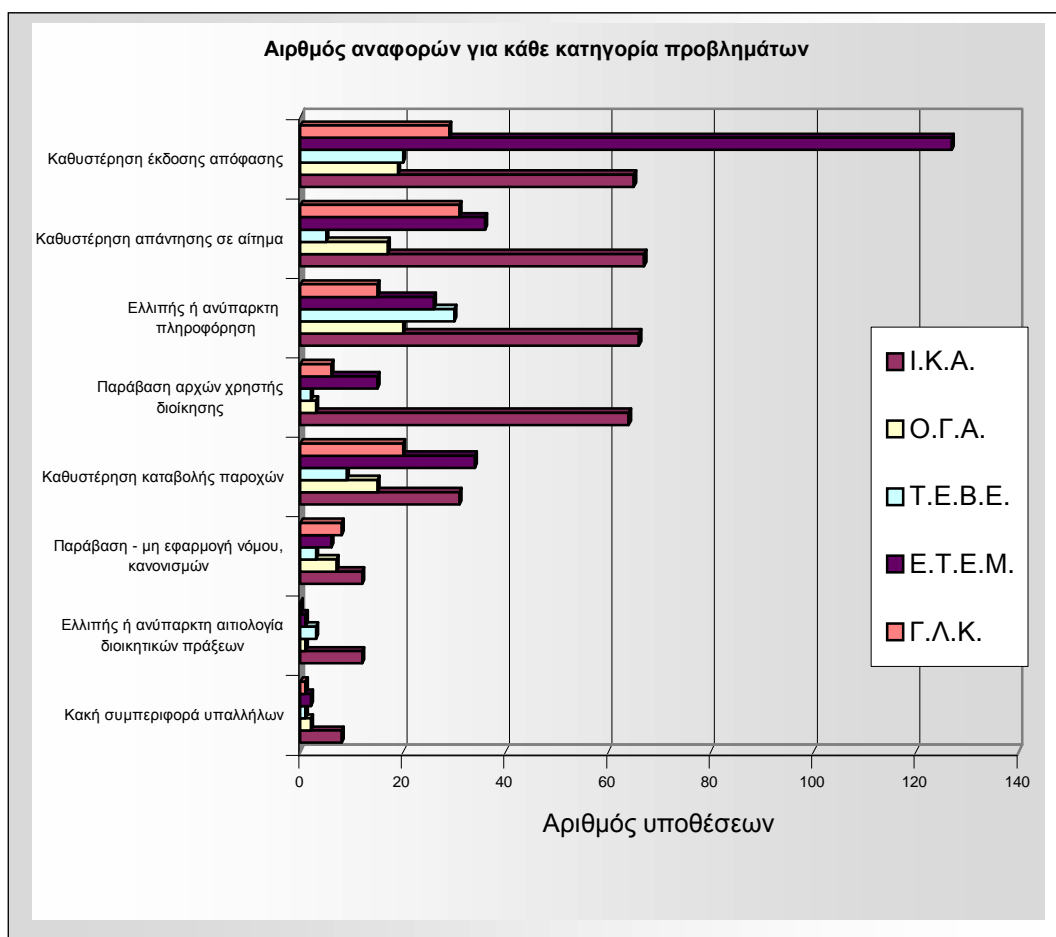

* Τα επιμέρους ποσοστά δεν αθροίζονται σε 100% γιατί σε αρκετές αναφορές τα προβλήματα της διοικητικής δράσης ήταν περισσότερα του ενός.

Από τα παραπάνω φαίνεται, ότι τα σημαντικότερα προβλήματα από τη διοικητική δράση του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. ήταν οι καθυστερήσεις για τη χορήγηση σύνταξης, που πολλές φορές άγγιζαν τα 6-7 έτη. Όπως μάλιστα προκύπτει από την ανάλυση του Συνηγόρου του Πολίτη για φαινόμενα κακοδιοίκησης στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, σε σχέση με τις αναφορές που υποβλήθηκαν τη διετία 1999-2000. Το τ. Ε.Τ.Ε.Μ. παρουσιάζει τις μεγαλύτερες καθυστερήσεις σε σύγκριση με όλα τα άλλα ταμεία (γράφημα 6). Περαιτέρω όμως διαπιστώθηκαν και άλλα προβλήματα όπως καθυστέρηση απάντησης σε αίτημα 22%, καθυστέρηση καταβολής παροχών 18,7%, ελλιπής ή ανύπαρκτη πληροφόρηση 14,3%, παράβαση αρχών χρηστής διοίκησης 8,2% κ.λπ.

ΓΡΑΦΗΜΑ 6

Προβλήματα Διοικητικής Δράσης των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης

2. Οι ενέργειες διαμεσολάβησης του Συνηγόρου του Πολίτη

2.1. Πριν τη συγχώνευση με το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.

Ο Συνήγορος του Πολίτη αφού έλαβε τις πρώτες 12 αναφορές, έστειλε τον Ιανουάριο του 1999 επιστολή προς τη διευθύντρια συντάξεων του ταμείου, ζητώντας την άμεση διεκπεραίωσή τους. Όμως, η στάση της διεύθυνσης του ταμείου δεν παρείχε καμία εγγύηση για την επίλυση των εκκρεμών αυτών υποθέσεων και όντως καμία από τις υποθέσεις που περιλαμβάνονταν στην παραπάνω επιστολή δεν επιλύθηκε από την τότε διευθύντρια. Αυτό ίσως οφειλόταν και στην αναμονή των επικείμενων νομοθετικών εξελίξεων.

2.2. Μετά τη συγχώνευση με το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.

2.2.1. Πρώτο στάδιο διαμεσολάβησης

Μετά από τη νομοθετική μεταβολή του 1999 και υπό την πίεση του συνεχώς αυξανόμενου αριθμού αναφορών, ο Συνήγορος του Πολίτη ήρθε σε επαφή με τη διεύθυνση του Ι.Κ.Α., με σκοπό την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Συγκεκριμένα, με πρωτοβουλία του Συνηγόρου του Πολίτη οργανώθηκε στα γραφεία του Ι.Κ.Α., τον Απρίλιο του 1999, σύσκεψη στελεχών της Αρχής, με επικεφαλής τη Βοηθό Συνήγορο του Πολίτη, Δρ. Μαρία Μητροσύλη, και του Ι.Κ.Α., με επικεφαλής την Υποδιοικητή κα Χρυσούλα Χαρισίου. Αποκλειστικός σκοπός της συνάντησης ήταν η αναζήτηση ενός αποδεκτού πλαισίου για την άμεση επίλυση των υποθέσεων των πολιτών που προσέφυγαν στο Συνήγορο του Πολίτη. Στη σύσκεψη αυτή συμμετείχε και ο τότε διευθυντής του νεοσυσταθέντος Υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Πειραιά, αρμόδιου για τη συγχώνευση του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ., κος Κωνσταντίνος Ριζογιάννης.

Κατά τη διάρκεια της σύσκεψης αυτής, οι εκπρόσωποι του Ι.Κ.Α. ενημέρωσαν το Συνήγορο του Πολίτη τόσο για τον αριθμό των εκκρεμών υποθέσεων όσο και για τους στόχους που είχαν θέσει αναφορικά με την εξυγίανση του συγχωνευθέντος ταμείου. Κατά την ίδια συζήτηση αναπτύχθηκε από το Ι.Κ.Α. και το *«Σχέδιο άμεσης εφαρμογής για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και παραγωγικότητας των υπαλλήλων του Ε.Τ.Ε.Μ.»*.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε να διεκπεραιωθούν το συντομότερο δυνατόν οι υποθέσεις πολιτών, οι οποίοι είχαν υποβάλει αναφορές προς την Αρχή, που εκκρεμούσαν στο υποκατάστημα ΙΚΑ Πειραιά από τα έτη 1991 – 1997. Ταυτόχρονα, επισημάνθηκε ότι αποτελεί υποχρέωση του Ι.Κ.Α., να αντιμετωπίσει άμεσα καθυστερημένες υποθέσεις ατόμων με ειδικές ανάγκες ή προσώπων που χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας και συνδρομής (π.χ. χήρες με ανήλικα τέκνα).

Τα στελέχη της διεύθυνσης του Ι.Κ.Α. και ο παριστάμενος διευθυντής του αρμόδιου υποκαταστήματος έλαβαν αναλυτικό πίνακα με τις υποθέσεις των πολιτών και δεσμεύτηκαν να απαντήσουν άμεσα για το χρόνο και τον τρόπο διεκπεραίωσής τους.

Σε συνέχεια της προαναφερόμενης σύσκεψης, ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε την επιστολή με ημερομηνία 13.5.1999 της Υποδιοικητού του Ι.Κ.Α., στην οποία καθορίζονταν ο χρόνος επίλυσης των αναφορών του πίνακα που είχε υποβληθεί. Συγκεκριμένα, το Ι.Κ.Α. δεσμεύτηκε ότι θα είχαν επιλυθεί εντός του Μαΐου 1999 οι υποθέσεις των ασφαλισμένων, που είχαν προσφύγει στην Αρχή και οι οποίοι θεμελιώναν συνταξιοδοτικό δικαίωμα μέχρι και το έτος 1995. Για τα επόμενα έτη η διεύθυνση του Ι.Κ.Α. επιφυλάχτηκε να απαντήσει εντός ευλόγου χρόνου.

Τα αποτελέσματα της πρώτης προσπάθειας διαμεσολάβησης της Αρχής με τη διοίκηση του Ι.Κ.Α. καταγράφονται ως θετικά. Συγκεκριμένα, εγκαθιδρύθηκαν σχέσεις συνεργασίας με α) τακτική ενημέρωση του Συνηγόρου του Πολίτη για την εξέλιξη των υποθέσεων και β) κοινοποίηση προς την Αρχή των συνταξιοδοτικών αποφάσεων των πολιτών που είχαν προσφύγει σε αυτή.

2.2.2. Δεύτερο στάδιο διαμεσολάβησης

Η θετική συνεργασία συνεχίστηκε με αποστολή προς την Αρχή στις 21.06.99, 06.07.99 και στις 28.07.99 νέων συνταξιοδοτικών αποφάσεων που αφορούσαν ασφαλισμένους του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. Διακόπηκε, όμως, ξαφνικά και χωρίς καμία εξήγηση μετά το τέλος του καλοκαιριού.

Συγκεκριμένα, η από 23 Ιουλίου 1999 επιστολή του Συνηγόρου του Πολίτη προς το διευθυντή του αρμόδιου υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Πειραιά, με την οποία ζητούνταν περαιτέρω πληροφορίες για τις εκκρεμείς υποθέσεις και επισυναπτόταν νέος πίνακας με το συνολικό αριθμό των αναφορών που είχαν ως τότε υποβληθεί στην Αρχή, δεν απαντήθηκε.

Λόγω της διακοπής της επικοινωνίας από πλευράς του υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Πειραιά, πραγματοποιήθηκε στις 14 Οκτωβρίου 1999 δεύτερη σύσκεψη των ειδικών επιστημόνων Σπυριδούλας Καλαντζή και Παναγιώτη Τσακανίκα με τον κύριο Ζουράρακη, νέο διευθυντή του υποκαταστήματος, προκειμένου να εξετασθούν τόσο οι λόγοι διακοπής της συνεργασίας όσο και η έκβαση των υποθέσεων για τις οποίες είχαν υποβληθεί αναφορές στην Αρχή. Από τη συνάντηση διαπιστώθηκε ότι η διεύθυνση του υποκαταστήματος δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει το χρονικό διάστημα που απαιτείτο για την καταβολή των συντάξεων στους δικαιούχους, ακόμη και στις περιπτώσεις που είχε ήδη εκδοθεί απόφαση απονομής σύνταξης. Και αυτό γιατί απαιτείτο ακόμα η ολοκλήρωση της διαδικασίας ανακαθορισμού και η διαβίβαση της απόφασης στο αρμόδιο για την πληρωμή της σύνταξης υποκατάστημα του Ι.Κ.Α. Διαπιστώθηκε επίσης, ότι η καταβολή της σύνταξης από τα επιμέρους υποκαταστήματα του Ι.Κ.Α. είχε δημιουργήσει, κατά το πρώτο στάδιο της συγχώνευσης, περαιτέρω καθυστερήσεις, καθώς τα αρμόδια όργανα δεν γνώριζαν τον τρόπο και τη διαδικασία καταβολής των σχετικών ποσών. Παράλληλα με την καθυστέρηση

διαπιστώθηκε ότι οι εγκριτικές συνταξιοδοτικές αποφάσεις που εκδίδονταν από το υποκατάστημα Ι.Κ.Α. Πειραιά, δεν κοινοποιούνταν, όπως θα έπρεπε, στους πολίτες, πρακτική που συνιστά νέα μορφή κακοδιοίκησης.

Η ανωτέρω προσπάθεια για συνεργασία με τη διεύθυνση του υποκαταστήματος δεν είχε θετικό αποτέλεσμα. Νέα επιστολή του Συνηγόρου του Πολίτη (7-12-1999), με την οποία ζητούνταν πληροφορίες για την πρόοδο της διαδικασίας εκσυγχρονισμού του ταμείου δεν απαντήθηκε. Επίσης, διακόπηκε και η αποστολή των συνταξιοδοτικών αποφάσεων που εκδίδονταν και αφορούσαν πολίτες που είχαν προσφύγει στην Αρχή, με αποτέλεσμα να καταστεί αδύνατη η ενημέρωση των πολιτών για την τύχη των υποθέσεών τους.

Σε νέα επιστολή του Συνηγόρου του Πολίτη (12.1.2000) στην οποία επισημάνθηκε ότι, σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο της Αρχής (παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 2477/97), η έλλειψη συνεργασίας συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα, δόθηκε απάντηση (25.2.2000) στην οποία καθορίστηκε ακριβές χρονοδιάγραμμα επίλυσης όλων των εκκρεμών αιτήσεων του υποκαταστήματος Ι.Κ.Α Πειραιά. Συγκεκριμένα συνταξιοδοτικές αιτήσεις που εκκρεμούσαν από τα έτη 1993-94 θα προωθούνταν άμεσα στα κατά τόπους υποκαταστήματα, προκειμένου να αρχίσουν να διενεργούνται πληρωμές. Το Μάρτιο του 2000 θα ολοκληρωνόταν η αρχική διεκπεραίωση (διαπίστωση-ανακεφαλαίωση του χρόνου ασφάλισης) των υπολοίπων υποθέσεων του 1994, τον Απρίλιο του 2000 θα γινόταν το ίδιο για τις υποθέσεις του 1994-1995, το Μάιο και τον Ιούνιο για τις υποθέσεις του 1995-1996 κ.ο.κ.

Στην ίδια επιστολή αναφερόταν ότι οι υποθέσεις «αναξιοπαθούντων»¹⁰ ατόμων που είχαν υποβάλει αιτήσεις από το 1995 έως το 1998, θα διεκπεραιώνονταν κατ' απόλυτη προτεραιότητα. Τέλος, ανακοινωνόταν η λειτουργία, από το τέλος Ιανουαρίου 2000, της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής, η οποία θα εκδίκασε τις εκκρεμείς ενστάσεις με ιδιαίτερα ταχείς ρυθμούς. Στην απάντηση, καμία ειδική μνεία δε γινόταν για τις υποθέσεις των πολιτών που είχαν προσφύγει στο Συνήγορο του Πολίτη.

Δύο ήταν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αυτής της επιστολής: α) η διατύπωση ενός φιλόδοξου γενικού χρονοδιαγράμματος για τη διεκπεραίωση του συνόλου σχεδόν των υποθέσεων που εκκρεμούσαν στο υποκατάστημα Ι.Κ.Α Πειραιά. και β) η παντελής έλλειψη οποιασδήποτε αναφοράς στο διαμεσολαβητικό ρόλο του Συνηγόρου του Πολίτη.

Προκειμένου να αξιολογηθεί επακριβώς το περιεχόμενο της επιστολής αυτής, αλλά κυρίως να συνεχισθεί η επαφή και η συνεργασία του Συνηγόρου του Πολίτη με το υποκατάστημα και την ηγεσία του, πραγματοποιήθηκε νέα επιτόπια έρευνα, κατά το τέλος Απριλίου 2000, που διήρκησε τρεις μέρες (20, 21, 26). Από τα στοιχεία που δόθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη, προέκυψε ότι:

- Μέχρι τον Απρίλιο του 2000, δηλαδή έντεκα μήνες μετά την εφαρμογή του προγράμματος «*Βελτίωση της αποδοτικότητας και παραγωγικότητας των υπαλλήλων του Ε.Τ.Ε.Μ.*», εκκρεμούσαν στο τμήμα Μητρώου

¹⁰ Έτσι αναφέρονται τα άτομα με ειδικές ανάγκες στο συγκεκριμένο έγγραφο.

Ασφαλισμένων 13.566 από τις 15.045 υποθέσεις που εκκρεμούσαν το Μάρτιο του 1999 (πίνακες 10 και 11). Ο αριθμός υποθέσεων που διεκπεραιώθηκε όλη αυτή την περίοδο ανέρχεται σε 1.479, αριθμός που αντιστοιχεί στο 10% περίπου του συνόλου.

- Στο Τμήμα Απονομής Συντάξεων οι ρυθμοί ήταν ικανοποιητικοί συγκριτικά με το τμήμα Μητρώου Ασφαλισμένων, αφού το ποσοστό διεκπεραίωσης των υποθέσεων ανερχόταν στο 62%. Συγκεκριμένα, από τις 5.070 υποθέσεις που εκκρεμούσαν το Μάρτιο του 1999 (πίνακας 3) επιλύθηκαν οι 3.124. Από τα στοιχεία φαινόταν ότι ο αριθμός των υποθέσεων, για τις οποίες είχε ολοκληρωθεί η ανακεφαλαίωση των ημερομισθίων και προωθούνταν για την έκδοση συνταξιοδοτικής απόφασης το μήνα Φεβρουάριο (649) ήταν μεγαλύτερος από αυτό των υποθέσεων που το τμήμα διεκπεραίωσε (542) στο ίδιο διάστημα (πίνακας 12), γεγονός που υποδηλώνει ότι το πρόβλημα των καθυστερήσεων παρέμενε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

Πίνακας συνταξιοδοτικών αποφάσεων σε εκκρεμότητα κατ' έτος

Τμήμα Μητρώου Ασφαλισμένων

ΕΤΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1999	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1999	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2000	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2000
1993	658	564	381	233
1994	1.387	1.337	1.179	1.084
1995	1.502	1.468	1.408	1.344
1996	2.309	2.270	2.230	2.166
1997	3.489	3.404	3.284	3.188
1998	2.134	2.103	2.007	1.935
1999	2.899	3.088	3.069	3.009
2000			300	607
ΣΥΝΟΛΟ	14.378	14.234	13.858	13.566

Υποθέσεις του έτους 1993 & 1994 έχουν χρεωθεί στους εισηγητές ανακεφαλαίωσης για να διεκπεραιωθούν εντός του Μαρτίου – Απριλίου 2000

Πηγή: Ι.Κ.Α./ Τοπικό Υποκατάστημα Πειραιά (Α.Π. 8802/3-4-2000)

ΠΙΝΑΚΑΣ 11**Πίνακας αποφάσεων συνταξιοδοτικών υποθέσεων και διαδοχικής ασφάλισης
χρονικής περιόδου: 1/99 – 1/2/00**

Μήνας	Εισαγωγή		ΕΞΑΓΩΓΗ		Σύνολο
	Συνταξιοδοτικές αποφάσεις	Συνταξιοδοτικές αποφάσεις	Επανελέγχοι		
Μάρτιος 1999					15.045
Απρίλιος 1999	264	301	20		14.988
Μάιος 1999	302	531	18		14.741
Ιούνιος 1999	257	399	27		14.572
Ιούλιος 1999	189	209	25		14.527
Αγούστος 1999	195	90	23		14.609
Σεπτέμβριος 1999	320	260	26		14.643
Οκτώβριος 1999	313	316	36		14.604
Νοέμβριος 1999	300	420	106		14.378
Δεκέμβριος 1999	255	376	26		14.231
Ιανουάριος 2000	300	673	0		13.858
Φεβρουάριος 2000	307	599	0		13.566
ΣΥΝΟΛΟ	3.002	4.174	307		13.566

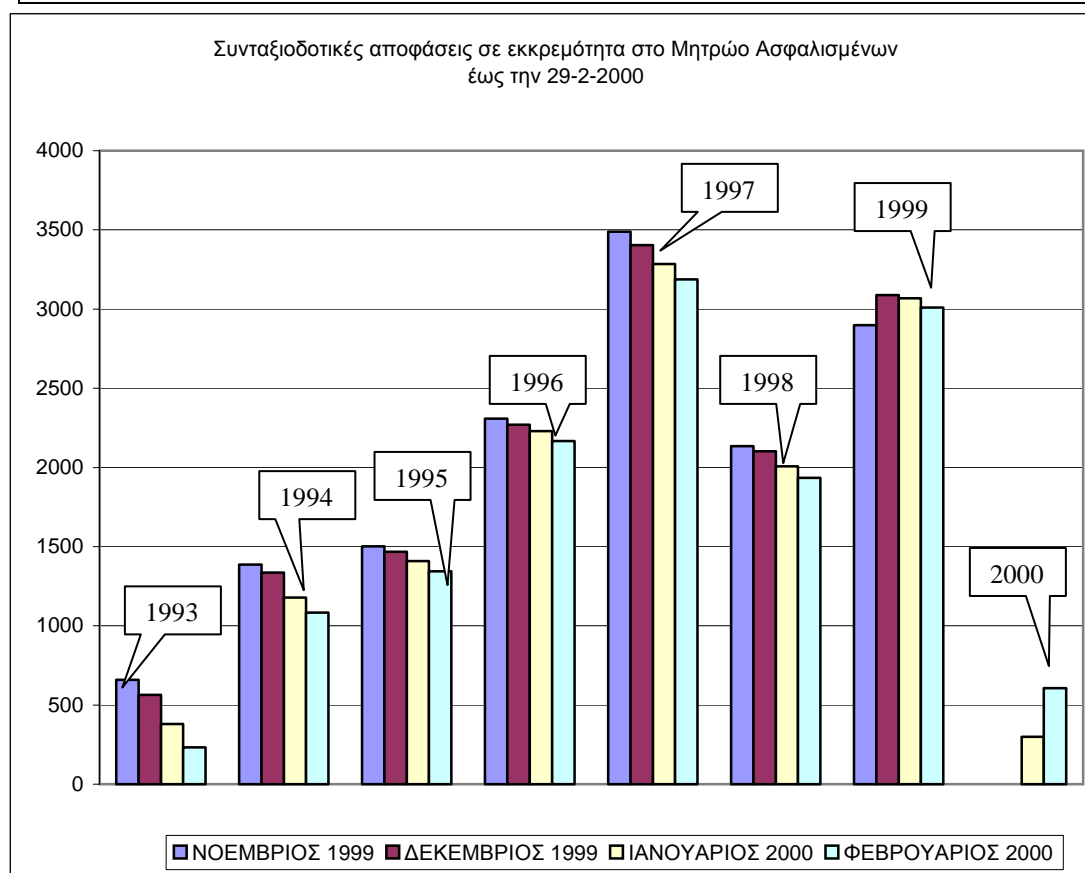
Πηγή: Ι.Κ.Α./ Τοπικό Υποκατάστημα Πειραιά (Α.Π. 8802/3-4-2000)

ΠΙΝΑΚΑΣ 12**Πίνακας συνταξιοδοτικών αποφάσεων σε εκκρεμότητα****Τμήμα Απονομής Συντάξεων**

ΜΗΝΑΣ	ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΑ			ΟΝΟΝΙΣ	ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΑ			ΟΝΟΝΙΣ	Υπόλοιπο Υποθέσεων
	Εισαγωγή από Μητρώο	Νεοεισερχόμενα			Έκδοση αποφάσεων	Αναγνωρίσεις χρόνου	Ποσά συμμετοχής		
Ιαν. 2000									1839
Φεβ 2000	587	62		649	340	140	62	542	1946

Πηγή: Ι.Κ.Α./ Τοπικό Υποκατάστημα Πειραιά (Α.Π. 8802/3-4-2000)

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

Πηγή: Ι.Κ.Α./ Τοπικό Υποκατάστημα Πειραιά (Α.Π. 8802/3-4-2000)

Από την επιτόπια έρευνα που διενεργήθηκε από το Συνήγορο του Πολίτη και από τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν προέκυψε επίσης ότι:

- Ο ρυθμός διεκπεραίωσης των εκκρεμών υποθέσεων δεν ήταν ιδιαίτερα αυξημένος σε σχέση με τους ρυθμούς εργασίας του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. Συγκεκριμένα, ο διευθυντής του υποκαταστήματος Ι.Κ.Α Πειραιά ισχυρίστηκε ότι διεκπεραιώνονται περίπου 500 υποθέσεις το μήνα, που ήταν λίγες σε σχέση με τον αριθμό των υποθέσεων που εκκρεμούσαν τότε. Η σύγκριση γίνεται με βάση τον αριθμό των υποθέσεων που είχαν διεκπεραιωθεί από το συγκεκριμένο τμήμα σε αντίστοιχη περίοδο στο παρελθόν.
- Οι νέες συνταξιοδοτικές υποθέσεις, δηλαδή αυτές που υποβλήθηκαν μετά την ισχύ του ν. 2676/99 (Μάρτιο 1999), αποτελούσαν ξεχωριστή κατηγορία εκκρεμοτήτων, για τις οποίες υπήρχε ειδική πρόβλεψη. Συγκεκριμένα από τις προωθούμενες συνταξιοδοτικές υποθέσεις αποτελούσαν σε ποσοστό το 10% (δηλαδή το 90% ήταν παλιές εκκρεμότητες και το 10% νέες). Ήδη μετά τη συγχώνευση του Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ., οι νέες υποθέσεις διαβιβάζονται από τα κατά τόπους υποκαταστήματα του Ι.Κ.Α στο υποκατάστημα Ι.Κ.Α Πειραιά. Οι υποθέσεις αυτές εισέρχονται στο τμήμα μητρώου ασφαλισμένων όπου παραμένουν αρχειοθετημένες για αδιευκρίνιστο χρονικό διάστημα χωρίς να εξετάζονται, αφού ακολουθείται η ίδια διοικητική πρακτική.

Αδιευκρίνιστα ήταν επίσης και τα κριτήρια βάσει των οποίων επιλέγονταν οι υποθέσεις που προωθούνταν.

- Η Τοπική Διοικητική Επιτροπή (Τ.Δ.Ε.) αρμόδια για την εκδίκαση των ενστάσεων κατά των αποφάσεων του διευθυντή του υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Πειραιά συγκροτήθηκε καθυστερημένα, με αποτέλεσμα οι πρώτες συνεδριάσεις της να λάβουν χώρα στις αρχές του έτους 2000. Έτσι, μεγάλος αριθμός ενστάσεων (περίπου 600) παρέμενε ακόμα σε εκκρεμότητα, γεγονός που επέτεινε αδικαιολόγητα την καθυστέρηση και στερούσε από τους ενδιαφερόμενους πολίτες το δικαίωμα της δικαστικής προστασίας, καθώς η έκδοση απόφασης από την Τ.Δ.Ε. αποτελεί προϋπόθεση παραδεκτού για την άσκηση προσφυγής ενώπιον του αρμοδίου διοικητικού πρωτοδικείου.

Με βάση τα παραπάνω προκύπτει και σε σχέση με το δεύτερο στάδιο διαμεσολάβησης ότι αυτή δεν εξελισσόταν ομαλά. Συγκεκριμένα παρατηρήθηκε α) διακοπή συνεργασίας, β) αργοί ρυθμοί διεκπεραίωσης και γ) δαιώνιση του προβλήματος και μεταφορά του φαινομένου των καθυστερήσεων στο μέλλον.

2.2.3. Τρίτο στάδιο διαμεσολάβησης

Το μήνα Ιούνιο 2000, αντικαταστάθηκε ο διευθυντής του υποκαταστήματος κος Ζουραράκης, από τον κο Αντώνιο Οικονόμου. Αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, ο νέος διευθυντής προσεκλήθη στα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη, προκειμένου να συζητηθεί εκ νέου το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Αρχής και της νέας διεύθυνσης του υποκαταστήματος και να ορισθεί νέο κοινά αποδεκτό χρονοδιάγραμμα για την επίλυση των συνταξιοδοτικών υποθέσεων των πολιτών που είχαν προσφύγει στην Αρχή.

Προϊόν της συνάντησης, που πραγματοποιήθηκε στις 18 Ιουλίου 2000, ήταν η σύνταξη πρακτικού συνεργασίας στο οποίο ορίστηκε το τέλος Νοεμβρίου 2000 ως καταληκτική ημερομηνία για την επίλυση των υποθέσεων των πολιτών που είχαν προσφύγει στην Αρχή.

Επίσης, στο πλαίσιο της διαμεσολαβητικής προσπάθειας του Συνηγόρου του Πολίτη, ζητήθηκε τον Ιούλιο 2000 από το Διοικητή του Ι.Κ.Α., κύριο Μιλτιάδη Νεκτάριο, να διατηρηθούν αμετάβλητες οι συνθήκες λειτουργίας του υποκαταστήματος, διότι η προγραμματιζόμενη μείωση του προσωπικού του υποκαταστήματος και η μεταφορά του σε άλλο κτίριο θα επιβάρυνε σημαντικά τη λειτουργία ενός τόσο προβληματικού ταμείου. Σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, το υποκατάστημα θα λειτουργούσε μέχρι το τέλος του 2000 και άρα κρίθηκε σκόπιμο να παραμείνουν αμετάβλητες οι συνθήκες λειτουργίας του.

Στις 5 Σεπτεμβρίου 2000, ο Συνήγορος του Πολίτη, απέστειλε έγγραφο προς το διευθυντή του υποκαταστήματος με σκοπό την υπενθύμιση της συμφωνίας. Στις 31 Οκτωβρίου 2000, οι ειδικοί επιστήμονες Σπυριδούλα Καλαντζή και Αθανάσιος Γρίβας επισκέφθηκαν εκ νέου το υποκατάστημα για

να ενημερωθούν διεξοδικά για την εξέλιξη των υποθέσεων των πολιτών που έχουν προσφύγει στην Αρχή.

2.4. Διαπιστώσεις

Με το ν. 2676/99 ρυθμίστηκε η ανάληψη από πλευράς του Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. μέρους των επιτελούμενων εργασιών του τ. Ε.Τ.Ε.Μ., όπως για παράδειγμα της υποβολής συνταξιοδοτικών αιτήσεων, της καταβολής των συντάξεων στους ενδιαφερομένους, της βεβαίωσης και είσπραξης εισφορών. Το γεγονός αυτό θα έπρεπε να είχε λειτουργήσει θετικά για την αύξηση της παραγωγικότητας αφού το υποκατάστημα ΙΚΑ Πειραιά σήμερα ασχολείται αποκλειστικά με την έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων. Παρά τις ευνοϊκές αυτές ρυθμίσεις, τα αριθμητικά δεδομένα δεν αποδεικνύουν σημαντική βελτίωση στο χρόνο διεκπεραίωσης των συνταξιοδοτικών αποφάσεων.

Κατά τη γενική απογραφή εκκρεμοτήτων την 1.3.1999 (ημερομηνία συγχώνευσης του ταμείου μετάλλου στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.) στο Ε.Τ.Ε.Μ. εκκρεμούσαν 20.115 υποθέσεις, εκ των οποίων 15.045 υποθέσεις εκκρεμούσαν στο τμήμα μητρώου και 5.070 υποθέσεις στο τμήμα απονομής σύνταξης (πίνακας 14). Τον Οκτώβριο του 2000, δηλαδή μετά την παρέλευση 20 μηνών από τη συγχώνευση του τ. Ε.Τ.Ε.Μ., είχαν διεκπεραιωθεί 12.356 υποθέσεις, ήτοι το 61% των εκκρεμών υποθέσεων, και εκκρεμούσαν ακόμη 7.759 υποθέσεις ήτοι το 39% του συνόλου. Από αυτές 6.505 εκκρεμούσαν στο τμήμα μητρώου και 1.254 στο τμήμα απονομής σύνταξης (πίνακας 13). Ο μέσος μηνιαίος όρος διεκπεραίωσης των υποθέσεων κατά την προαναφερόμενη περίοδο ήταν 618 υποθέσεις. Τον Οκτώβριο του έτους 2000 το σύνολο των εκκρεμουσών υποθέσεων ήταν 11.975 (υπόλοιπο των παλιών υποθέσεων, νέες αιτήσεις, διαδοχική ασφάλιση και υπόλοιπο των παλιών υποθέσεων) (πίνακας 14). Οι υπάλληλοι που εργάζονται στο τμήμα συντάξεων επεξεργάζονταν κυρίως συνταξιοδοτικές υποθέσεις του έτους 1996 και είχαν διανεμηθεί προς έλεγχο οι συνταξιοδοτικές υποθέσεις του έτους 1997. Το γεγονός αυτό συνηγορεί προς την άποψη ότι για την ολοκλήρωση των εργασιών του υποκαταστήματος θα απαιτηθεί η παράταση της λειτουργίας του και για το έτος 2001, ρύθμιση η οποία ήδη έχει θεσμοθετηθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13**Εκκρεμότητες κατά τμήμα συνταξιοδοτικών φακέλων που έχουν εισαχθεί μέχρι 1-3-1999¹¹**

	1-3-1999	1-7-2000	1-8-2000	1-9-2000	1-10-2000
ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΩΟΥ	15.045	9.181	7.639	7.115	6.505
ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ	5.070	2.388	1.190	1.269	1.254
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΩΝ	20.115	11.569	8.829	8.384	7.759

Πηγή: Ι.Κ.Α. / Τοπικό Υποκατάστημα Πειραιά (Α.Π. 13613/12-10-2000)

ΠΙΝΑΚΑΣ 14**Εκκρεμότητες συνταξιοδοτικών υποθέσεων¹²**

Περίοδος: 1/3/1999 – 1/10/2000

	1-3-1999	1-7-2000	1-8-2000	1-9-2000	1-10-2000
ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΕΣ ΜΕΧΡΙ 1-3-1999	20.115	11.569	8.829	8.384	7.759
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΑΠΟ 1-3-1999	0	3.478	3.785	3.785	4.216
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΚΡΕΜΟΤΗΤΩΝ	20.115	15.047	12.614	12.169	11.975

Πηγή: Ι.Κ.Α./ Τοπικό Υποκατάστημα Πειραιά. (Α.Π. 13613/12-10-2000)

Η απόκλιση του χρονοδιαγράμματος της ολοκλήρωσης των εργασιών κατά ένα τουλάχιστον χρόνο από τον αρχικό στόχο έχει επιπτώσεις στην επεξεργασία και διεκπεραίωση των νέων υποθέσεων που κατατέθηκαν και θα κριθούν από το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. και ανέρχονται ήδη τον Οκτώβριο του 2000 σε 4.216. Ήδη ο μεγαλύτερος αριθμός -κατά την εκτίμηση του Συνηγόρου του Πολίτη πάνω από το 90%- των αιτήσεων συνταξιοδότησης μετά την ημερομηνία συγχώνευσης εκκρεμεί 1½ χρόνο περίπου. Συνεπώς, στην καλύτερη των περιπτώσεων οι νέες υποθέσεις όταν αρχίσουν να χρεώνονται σε εισηγητές για να γίνουν αντικείμενο επεξεργασίας θα είναι κατά την ίδια εκτίμηση, βεβαρημένες με καθυστέρηση της τάξεως 2 με 2½ ετών.*

Τα παραπάνω στοιχεία, η νέα διαδικασία έκδοσης των συνταξιοδοτικών αποφάσεων και η διαφοροποίηση στην προώθηση των υποθέσεων μεταξύ του τμήματος μητρώου και του τμήματος παροχών (συντάξεων) δείχνει ότι ο μεγαλύτερος όγκος εργασίας έχει συσσωρευθεί στην ανακεφαλαίωση ημερομισθίων των αιτούντων σύνταξη, έργο που βαρύνει το

¹¹ 1/3/1999 Ημερομηνία συγχώνευσης Ε.Τ.Ε.Μ. με το Ι.Κ.Α.

1/7/2000 Γενική απογραφή εκκρεμοτήτων

¹² 1/3/1999 Ημερομηνία συγχώνευσης Ε.Τ.Ε.Μ. με το Ι.Κ.Α.

1/7/2000 Γενική απογραφή εκκρεμοτήτων

1/7/2000 3478 νέες υποθέσεις που θα κριθούν από το Ι.Κ.Α.

* Οι υπολογισμοί αυτοί βασίζονται σε στοιχεία για την πορεία των εργασιών του υποκαταστήματος ΙΚΑ Πειραιά που έδωσε στο Συνήγορο του Πολίτη ο διευθυντής του υποκαταστήματος.

τμήμα μητρώου και απαιτεί έρευνα στα αρχεία παλαιών ετών. Με άλλα λόγια, παρά τη συγχώνευση, κατ' εφαρμογή της οποίας οι αιτήσεις συνταξιοδότησης και η έκδοση των αποφάσεων γίνονται στα κατά τόπους υποκαταστήματα του Ι.Κ.Α., η όλη διαδικασία συνεχίζει να καθυστερεί στο στάδιο της ανακεφαλαίωσης, που γίνεται αποκλειστικά από το «αρχείο» του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. Το «αρχείο» του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. αποτελεί την αποκλειστική πηγή πληροφοριών για την έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων και η κακή οργάνωσή του θα επιφέρει καθυστερήσεις για όσο χρόνο αυτό παραμένει ως έχει και δεν εκσυγχρονίζεται.

Γ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Οργανωτικά προβλήματα

Ο στόχος της συγχώνευσης του Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ, ήταν διπτός: (α) να μειωθεί ο χρόνος έκδοσης συνταξιοδοτικών αποφάσεων και (β) να έχουν εκκαθαριστεί μέχρι το τέλος του 2000 όλες οι εκκρεμότητες που αφορούσαν συνταξιοδοτικά αιτήματα τα οποία είχαν υποβληθεί μέχρι την 1.3.99. Και οι δύο παραπάνω στόχοι επιτεύχθηκαν μόνο μερικώς. Και αυτό γιατί, παρόλη την ανάληψη σημαντικού μέρους των εργασιών του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. από το Ι.Κ.Α., η διαδικασία της ανακεφαλαίωσης των ενσήμων δεν είναι δυνατόν να αποκεντρωθεί και παραμένει χρονοβόρα και προβληματική λόγω της κατάστασης του «αρχείου». Όπως φάνηκε από την ανάλυση που προηγήθηκε, πρόβλημα καθυστέρησης παρατηρείται και με τις νέες αιτήσεις, δηλαδή αυτές που υποβλήθηκαν μετά την 1.3.99 στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.

Ο δεύτερος στόχος, δηλαδή η εκκαθάριση των αιτήσεων που εκκρεμούσαν μέχρι 31.12.2000, επίσης δεν κατέστη εφικτός. Σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει στη διάθεσή του ο Συνήγορος του Πολίτη, η εκκαθάριση των εκκρεμών υποθέσεων του υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Πειραιά θα καταστεί δυνατή περίπου στις αρχές του 2002, υπό την προϋπόθεση ότι (α) ο μέσος όρος διεκπεραίωσης ανά μήνα θα παραμείνει ο ίδιος και (β) δεν θα παρεμβληθούν διαδικασίες όπως μετεγκατάσταση της υπηρεσίας, μείωση του προσωπικού, άρση των κινήτρων παραγωγικότητας κ.λπ.

Η μελέτη των συγκεκριμένων προβλημάτων κακοδιοίκησης από τη διοικητική δράση του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. και νυν υποκαταστήματος του Ι.Κ.Α. Πειραιά, έδειξε ότι η κύρια δυσλειτουργία που σχετίζεται με την έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων, οφείλεται στην κακή τήρηση του αρχείου και στην έλλειψη ορθής διοικητικής πρακτικής για την άντληση των απαιτούμενων στοιχείων σχετικά με την καταβολή των εργοδοτικών εισφορών. Το σημείο αυτό είναι εξαιρετικά λεπτό για την εύρυθμη λειτουργία όλων των ασφαλιστικών ταμείων και σχετίζεται τόσο με την πάταξη της εισφοροδιαφυγής όσο και με την άμεση εξυπηρέτηση του ασφαλισμένου που έχει θεμελιώσει δικαίωμα συνταξιοδότησης. Η κακή κατάσταση του αρχείου δεν μπορεί παρά να αποδοθεί και στην ποιοτική ανεπάρκεια των μελών της εκάστοτε Διοίκησης του ταμείου και των διευθυντικών του στελεχών, τα οποία δεν έλαβαν τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της εύρυθμης και ορθολογικότερης λειτουργίας του.

Στο σχέδιο άμεσης εφαρμογής για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και παραγωγικότητας των υπαλλήλων του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. προβλεπόταν τόσο η αντικατάσταση των στελεχών του ταμείου όσο και μετακινήσεις υπαλλήλων από και προς το υποκατάστημα ΙΚΑ Πειραιά, με στόχο την ουσιαστική αλλαγή του τρόπου εργασίας των υπαλλήλων και της νοοτροπίας τους. Από τα στοιχεία που έχει συλλέξει ο Συνήγορος του Πολίτη προκύπτει ότι η μείξη του προσωπικού υλοποιήθηκε μόνο σε επίπεδο διευθυντή και προϊσταμένων. Η διαπίστωση αυτή καταδεικνύει ότι δεν έγινε η απαραίτητη εις βάθος αναδιοργάνωση του ανθρώπινου δυναμικού του υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Πειραιά. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι, από το Μάιο του 1999 έως τον

Ιούνιο του 2000, ο διευθυντής του υποκαταστήματος Ι.Κ.Α. Πειραιά αντικαταστάθηκε τρεις φορές*. Ο Συνήγορος του Πολίτη υποστηρίζει ότι θα έπρεπε να έχουν υιοθετηθεί ριζικότερες λύσεις. Η διαπίστωση αυτή στηρίζεται και στο γεγονός ότι ενώ άλλαξε η διεύθυνση του ταμείου και μειώθηκε σημαντικά ο αριθμός των επιτελούμενων εργασιών, σήμερα εξακολουθεί να εκκρεμεί σημαντικός αριθμός υποθέσεων (αιτήσεις συνταξιοδότησης πριν από τη συγχώνευση και υποθέσεων προς ανακεφαλαίωση που υποβλήθηκαν μετά την 1.4.1999) που ανέρχεται περίπου σε 8.000 χιλιάδες.

Συμπερασματικά, μπορεί να διατυπωθεί η άποψη ότι το πρόβλημα της κακοδιοίκησης του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. δεν αντιμετωπίζεται επαρκώς με το ν. 2676/99. Παρόλη την υλοποίηση της συγχώνευσης του Ε.Τ.Ε.Μ. στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. και την, έστω και με σημαντική καθυστέρηση, εκκαθάριση των εκκρεμοτήτων, δεν φαίνεται να έχουν υιοθετηθεί μέτρα ικανά να συμβάλλουν στην άρση της παθογένειας του ταμείου. Αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης είναι να έχουν προκύψει ζητήματα που η μέχρι σήμερα λειτουργία του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. ανέδειξε, όπως η παράβαση των αρχών της χρηστής διοίκησης, η πλημμελής εφαρμογή διατάξεων νόμου, η ανάρμοστη συμπεριφορά υπαλλήλων, η ελλιπής αιτιολογία των διοικητικών πράξεων και η πλημμελής ή ανύπαρκτη ενημέρωση των συναλλασσόμενων με το ταμείο, τα οποία να εξακολουθούν να υφίστανται και με το νέο καθεστώς.

2. Συνεργασία με το Συνήγορο του Πολίτη

Η συνεργασία της Αρχής με το υποκατάστημα Ι.Κ.Α. Πειραιά, τουλάχιστον μέχρι τον Ιούνιο του 2000, κρίνεται ως μη ικανοποιητική για δύο κυρίως λόγους: πρώτον, διότι η συνεργασία δεν ήταν συνεχής και δεύτερον, διότι δεν τηρήθηκε πλήρως καμία από τις συμφωνίες που έγιναν μεταξύ του Συνηγόρου του Πολίτη και της διεύθυνσης του υποκαταστήματος.

Η τελευταία σχετική συμφωνία όριζε ότι, μέχρι το τέλος Νοεμβρίου 2000, θα είχαν διεκπεραιωθεί οι 166 υποθέσεις πολιτών που περιλαμβάνονταν σε κατάσταση που είχε αποσταλεί στο ταμείο τον Ιούλιο 2000. Από αυτές, το Δεκέμβριο του 2000, έχουν διεκπεραιωθεί οι 120, δηλαδή ποσοστό 72,29% και εκκρεμούν οι 46, που αντιστοιχούν σε ποσοστό 27,71%. Στη συνέχεια απεστάλη νέα κατάσταση, με 47 υποθέσεις, από τις οποίες έχουν διεκπεραιωθεί οι 12, ποσοστό 25,53% και εκκρεμούν οι 35, ποσοστό 74,47%. **

Από την προσεκτική παρατήρηση των συμφωνηθέντων και της εξέλιξης των υποθέσεων, παρατηρούμε ότι η αρχική συμφωνία δεν τηρήθηκε επαρκώς αφού μόνον το 72,29%, των υποθέσεων έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Η επίλυση πάντως ικανού αριθμού υποθέσεων πολιτών που είχαν προσφύγει στο Συνήγορο του Πολίτη είναι αποτέλεσμα της καλής συνεργασίας με το νυν διευθυντή του υποκαταστήματος κ. Αντώνη Οικονόμου.

*Μετά τη συγχώνευση διευθυντής ήταν ο κος Ριζογιάννης, που αντικαταστάθηκε τον Ιούλιο 1999, από τον κο Ζουραράκη. Από τον Ιούνιο 2000 διευθυντής είναι ο κος Οικονόμου.

** Για αυτές τις υποθέσεις δεν υπήρξε ειδική συμφωνία.

Θα πρέπει να σημειωθεί όμως ότι η θετική εικόνα που δημιουργείται από το σημαντικό ποσοστό επίλυσης των υποθέσεων αναιρείται, εν μέρει, αν ληφθεί υπόψη ο χρόνος επίλυσης τους. Σημειώνεται ότι οι υποθέσεις αυτές αφορούν αιτήσεις για συνταξιοδότηση οι οποίες κατατέθηκαν τρία, τέσσερα ή ακόμα και έξι χρόνια πριν την τελική έκδοση απόφασης. Σημαντικό ήταν και το διάστημα που μεσολάβησε, - συχνά πάνω από ένας χρόνος, - από τη στιγμή που ο Συνήγορος του Πολίτη διαμεσολάβησε για την επίλυσή τους. Ακόμα και σήμερα οι υποθέσεις δεν διεκπεραιώνονται με το δέοντα ρυθμό, γεγονός που προβληματίζει την Αρχή και καθιστά αναγκαία τη λήψη νέων διαρθρωτικών μέτρων.

Τα προβλήματα που σχετίζονται με τη δράση του τ. Ε.Τ.Ε.Μ είναι : α) οργανωτικά που αφορούν τη ροή των εργασιών καθώς και τον τρόπο τήρησης του «αρχείου» και β) το στελεχιακό δυναμικό. Η έκθεση αυτή δείχνει ότι ελήφθησαν μέτρα μετά την ανάληψη των εργασιών από το ΙΚΑ-TEAM για την απλοποίηση της ροής των εργασιών, όμως το βασικό πρόβλημα που αφορά την τήρηση και την οργάνωση του «αρχείου» δεν αντιμετωπίστηκε και αυτό θα δημιουργεί και στο μέλλον καθυστερήσεις. Το δεύτερο σημαντικό συμπέρασμα της έκθεσης είναι ότι τα οργανωτικά προβλήματα που εμφανίστηκαν στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ. δημιουργήθηκαν διότι το στελεχιακό δυναμικό του ταμείου δεν οργάνωσε τη ροή των εργασιών κατά τέτοιο τρόπο ώστε να μην ανακύψουν τα σοβαρά προβλήματα που παρουσιάστηκαν. Η αδυναμία μάλιστα των στελεχών αλλά και της διοίκησης του τ. Ε.Τ.Ε.Μ. που διαπιστώνεται, εμφανίστηκε τουλάχιστον από την αρχή της δεκαετίας του 1990 και μέχρι την κατάργησή του. Επομένως για εννέα τουλάχιστον έτη, δεν ελήφθη κανένα αποτελεσματικό διορθωτικό μέτρο για την ουσιαστική αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.

Δ. ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΗΓΟΡΟΥ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Η έρευνα του Συνηγόρου του Πολίτη στο τ. Ε.Τ.Ε.Μ. ανέδειξε μια σειρά από σοβαρά ζητήματα που από τη μια πλευρά άπτονται της εύρυθμης λειτουργίας ενός φορέα κοινωνικής ασφάλισης και από την άλλη αγγίζουν όψεις προστασίας των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών.

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του Συντάγματος (παρ. 4) «[...] το Κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει». Συνεπώς η προστασία των ασφαλισμένων αποτελεί θεμελιώδη υποχρέωση της πολιτείας και δικαίωμα του πολίτη. Σε αυτή τη βάση, η απόλαυση των συγκεκριμένων ασφαλιστικών δικαιωμάτων αποτελεί βασικό όρο που διαμορφώνει την ποιότητα των σχέσεων κράτους - πολίτη.

Εξάλλου, η εντός ευλόγου χρόνου διεκπεραίωση των υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον των διοικητικών αρχών αποτελεί αυτονόητη υποχρέωση του Κράτους και αποβλέπει στη διαμόρφωση κλίματος εμπιστοσύνης στις σχέσεις κράτους – πολίτη, καθώς και στην εύρυθμη λειτουργία της διοίκησης προς όφελος των πολιτών. Η υποχρέωση αυτή καθίσταται μάλιστα περισσότερο επιτακτική στην περίπτωση που η εκκρεμούσα υπόθεση-αίτηση συνδέεται με παροχές κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίες από τη φύση τους έχουν βιοποριστικό χαρακτήρα και πρέπει, προκειμένου να εκπληρώσουν το σκοπό τους, να καταβάλλονται στον προσήκοντα χρόνο.

Προς την κατεύθυνση αυτή, τόσο η προγενέστερη (άρθρο 5 ν. 1943/91) όσο και η ισχύουσα νομοθεσία (άρθρο 4 παρ.1 ν. 2690/99 – Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) ορίζουν προθεσμίες για τη σύντομη διεκπεραίωση υποθέσεων, προσβλέποντας στην επιτάχυνση των διαδικασιών και στην ικανοποίηση των προαναφερόμενων στόχων. Συγκεκριμένα στη διάταξη του άρθρου 4 παρ.1 του ν. 2690/99 ορίζεται ότι «οι διοικητικές αρχές, όταν υποβάλλονται αιτήσεις οφείλουν να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των ενδιαφερόμενων και να αποφαινούνται για τα αιτήματά τους μέσα στην προθεσμία που τυχόν καθορίζεται από τις σχετικές ειδικές διατάξεις, άλλως μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών».

Από τη διάταξη αυτή, σε συνδυασμό με τη μεταβατική ρύθμιση του άρθρου 28 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/99), όπου ορίζεται ότι «η διάρκεια των προθεσμιών που είχαν αρχίσει πριν από την έναρξη ισχύος του Κώδικα υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του μόνο αν η προβλεπόμενη από αυτές διάρκειά τους είναι μεγαλύτερη από εκείνη που προβλεπόταν από τις προϊσχύουσες διατάξεις», προκύπτει ότι εξακολουθούν να είναι σε ισχύ οι ειδικές προθεσμίες που καθορίστηκαν με Υπουργικές Αποφάσεις κατ' εξουσιοδότηση του ν. 1943/91. Ειδικότερα με την αριθμ. ΔΙΣΚΠΟ Φ17 29-26420 Απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Φ.Ε.Κ. 510/ τ.Β 11.7.91) καθορίστηκαν ειδικές προθεσμίες για τη διεκπεραίωση υποθέσεων των ασφαλιστικών οργανισμών αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Γ.Γ.Κ.Α.), μεταξύ των οποίων συμπεριλήφθηκε τόσο το Ε.Τ.Ε.Μ., (για το οποίο καθορίστηκε προθεσμία για τη διεκπεραίωση απονομής σύνταξης γήρατος, καταρχάς ενός έτους, και μετά τις 12.7.1992 τριών μηνών), όσο και το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ., για το οποίο ορίστηκε

προθεσμία έξι μηνών. Παραταύτα, για τους λόγους που ήδη αναλύθηκαν, οι σχετικές προσδοκίες δεν επαληθεύτηκαν. Παραμένει, όμως, η απορρέουσα από τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 4 Σ. και το προαναφερόμενο πλέγμα διατάξεων υποχρέωση του συγκεκριμένου φορέα κοινωνικής ασφάλισης (Τ. Ε.Τ.Ε.Μ. και ήδη Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ.) να διεκπεραιώνει τις σχετικές συνταξιοδοτικές υποθέσεις μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, ώστε να είναι δυνατή και η απόλαυση των σχετικών δικαιωμάτων από τους εμπλεκόμενους πολίτες.

Με βάση τα ανωτέρω ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει:

- να τηρηθεί το σύνολο της συμφωνίας για την εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος επίλυση υποθέσεων που έχουν υποβληθεί στο Συνήγορο του Πολίτη.
- να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα, ώστε το αρχείο να αναμορφωθεί και να αποκτήσει πλήρως ηλεκτρονική μορφή. Έτσι θα καταστεί εφικτή η άμεση εξακρίβωση των πληροφοριών για την ασφαλιστική κατάσταση των πολιτών και η διαβίβασή τους στα κατά τόπους αρμόδια υποκαταστήματα του Ι.Κ.Α., για την έκδοση της συνταξιοδοτικής απόφασης. Μόνον έτσι θα αντιμετωπισθεί επί της ουσίας η δυσλειτουργία που εμφανίστηκε στο Ε.Τ.Ε.Μ. και δε θα συνεχισθεί το φαινόμενο καθυστερήσεων στην έκδοση των συνταξιοδοτικών αποφάσεων και από το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ,
- να εκπαιδευθούν κατάλληλα οι εργαζόμενοι, για να μπορούν να χειρίζονται το ηλεκτρονικό αρχείο,
- να ενισχυθεί το τμήμα μητρώου, που είναι αρμόδιο για την έρευνα και άντληση πληροφοριών από το αρχείο, με οποιονδήποτε κατάλληλο και ενδεικνυόμενο τρόπο (προσωπικό, χορήγηση πρόσθετης αμοιβής, κ.λπ.), ώστε να συντομευτεί η διαδικασία επιβεβαίωσης του χρόνου ασφάλισης και καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών, που αποτελούν τη βάση για την έκδοση συνταξιοδοτικών αποφάσεων,
- να ενεργοποιηθεί η διάταξη του άρθρου 47 του ν. 2676/99 για τη βεβαίωση χρόνου ασφάλισης πριν τη συνταξιοδότηση για όλους τους ασφαλισμένους αλλά κυρίως για τους ασφαλισμένους του Ε.Τ.Ε.Μ. (βλ. Ετήσια Έκθεση Συνηγόρου του Πολίτη 1999, σελ. 165). Το συγκεκριμένο άρθρο προβλέπει την έκδοση βεβαίωσης του χρόνου ασφάλισης πριν τη συνταξιοδότηση. Με αυτόν τον τρόπο η διαδικασία ανακεφαλαίωσης θα γίνεται πριν από την αίτηση συνταξιοδότησης, τα σχετικά στοιχεία θα αποστέλλονται τόσο στον ασφαλισμένο όσο και στα υποκαταστήματα του Ι.Κ.Α. και έτσι τη στιγμή της συνταξιοδότησης, θα είναι εφικτή η άμεση έκδοση της σχετικής απόφασης,
- να καταβάλλονται στο μέλλον οι ασφαλιστικές εισφορές για το σύνολο των ασφαλιζομένων μέσω του τραπεζικού συστήματος έτσι ώστε να είναι δυνατή η τήρηση και ηλεκτρονική επεξεργασία μεγάλου όγκου στοιχείων.

Η πραγμάτωση αυτών των στόχων θα συμβάλει στην καταπολέμηση της κακοδιοίκησης, στην τήρηση της αρχής της νομιμότητας και την προάσπιση

των δικαιωμάτων των πολιτών που αποτελούν βασική επιταγή του κράτους δικαίου στην εμπέδωση του οποίου αποβλέπει ο θεσμικός ρόλος του Συνήγορου του Πολίτη.

ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ τ. Ε.Τ.Ε.Μ.

Από την έναρξη λειτουργίας της Αρχής (1-10-1998) μέχρι τη σύνταξη του πορίσματος (12-7-2001) υποβλήθηκαν στο Συνήγορο του Πολίτη συνολικά 351 αναφορές πολιτών που αφορούσαν το τ. Ε.Τ.Ε.Μ.. Από το σύνολο των αναφορών αυτών διεκπεραιώθηκαν οι 243 αναφορές.

Από 1.1.2001 έως 12.7.2001 υποβλήθηκαν στην Αρχή 44 νέες αναφορές πολιτών που αφορούσαν το τ. Ε.Τ.Ε.Μ.. Επιπλέον, το 2001 επιλύθηκαν 59 αναφορές, από τις οποίες οι 16 είχαν υποβληθεί το 1999, οι 32 το 2000 και οι 11 το 2001.